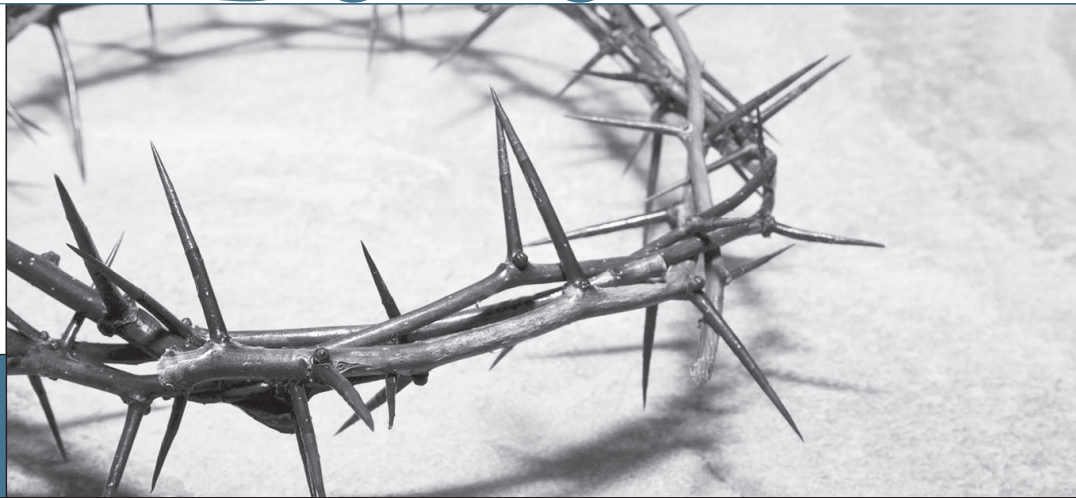

Вивчення книги Першого соборного послання
святого апостола Івана

1 Івана

Посібник для лідера
та
посібник для учня

*Ми з того пізнали любов, що душу Свою
Він поклав був за нас.*

І ми мусимо класти душі за братів!

1 Івана 3:16

www.kraynebo.com

Видавництво «Крайнебо»
Львів, Україна

УДК 27-248.83-273
К 342

ВИВЧЕННЯ КНИГИ ПЕРШОГО СОБОРНОГО ПОСЛАННЯ СВЯТОГО АПОСТОЛА ІВАНА

ПОСІБНИК ДЛЯ ЛІДЕРА
ТА
ПОСІБНИК ДЛЯ УЧНЯ

Усі права збережені © 2007 Тимоті Дж. Келлер та Пресвітеріанська церква Відкупителя.

Усі права збережені. Відповідно до обмежень щодо авторських прав, жодну частину цього матеріалу не можна відтворювати в будь-який спосіб або зберігати будь-яким засобом без дозволу *Пресвітеріанської церкви Відкупителя (Redeemer Presbyterian Church 271 Madison Ave., Suite 1600 New York, NY 10016)*

www.kraynebo.com
Видавництво «Крайнебо»

Переклад українською мовою.
Усі права збережені © 2018 Видавництво «Крайнебо»

Версія 1 –1 лютого 2018 р.

ISBN 978-617-7601-00-4

© 2007 Тимоті Дж. Келлер
та Пресвітеріанська церква Відкупителя
© 2018 Видавництво «Крайнебо»

Вивчення книги Першого соборного послання святого апостола Івана

Зміст

ПОСІБНИК ДЛЯ ЛІДЕРА		5
Заняття 1	1 Івана 1:1–2:2 Життя у покаянні	7
Заняття 2	1 Івана 2:3 –14 Свобода для послуху	13
Заняття 3	1 Івана 2:15–2:27 Протилежні сили в боротьбі	19
Заняття 4	1 Івана 2:28–3:10 Наша християнська ідентичність	25
Заняття 5	1 Івана 3:11–4:6 Покликані любити	33
Заняття 6	1 Івана 4:7–21 Надія	39
Заняття 7	1 Івана 5:1–21 Впевненість у тому, що ми належимо Богові	45
ПОСІБНИК ДЛЯ УЧНЯ		53
Заняття 1	1 Івана 1:1–2:2 Життя у покаянні	55
Заняття 2	1 Івана 2:3 –14 Свобода для послуху	57
Заняття 3	1 Івана 2:15–2:27 Протилежні сили в боротьбі	59
Заняття 4	1 Івана 2:28–3:10 Наша християнська ідентичність	61
Заняття 5	1 Івана 3:11–4:6 Покликані любити	63
Заняття 6	1 Івана 4:7–21 Надія	65
Заняття 7	1 Івана 5:1–21 Впевненість у тому, що ми належимо Богові	67

Частина I
Посібник
для лідера

1 Івана

Життя у покаянні

Заняття 1 | 1 Івана 1:1–2:2

Коли Ви бачите, що постійно впадаєте в гріх у певній сфері, коли Ви загрузли в якомусь звичному гріху, як це впливає на Ваше життя? Як ви зазвичай намагаєтеся виправити таку ситуацію?

Прочитайте 1 Івана 1:1–2:2

КЛЮЧОВІ ДУМКИ

У цьому уривку Івана найбільше непокоїть необхідність повідомити про чудову дійсність, що кожен християнин може мати стосунки з Богом, хоча цей зв'язок може бути тимчасово втрачений через гріховне життя. Він прагне, щоб християни серйозно ставилися до свого гріха, усвідомлюючи, що він може зруйнувати єдину спільність, яка приносить радість. Далі він демонструє, як можна відновити ці стосунки – завдяки постійному застосуванню Євангелія у своєму житті через щоденне сповідання віри і покаяння.

Загалом Іван вказує на те, що гріх є непростим, тому ми не повинні прагнути виправдати свій гріх або звинуватити в ньому когось іншого. Гріх слід сприймати серйозно, незважаючи на його неминучість. Доки не помремо, ми матимемо справу з реальністю постійного гріха, але цей гріх може бути прощений через Божу милість у Христі.

КОМЕНТАРІ ДО УРИВКА ТА ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ

- 1. Якою є мета Іванового послання відповідно до 1 Івана 1-4? Що ці вірші (зокрема, вірш 1 про «те, що ми чули, що бачили ... і чого руки наші торкалися») говорять Вам про характер християнської віри в цілому і про спілкування з Богом зокрема? Яку думку про спілкування з Богом намагається донести Іван?**

Іван стверджує, що він вирішив написати це послання, щоб заохотити своїх читачів прагнути спільності з Отцем і Сином. Нам потрібне «вертикальне» спілкування з Богом, перш ніж ми будемо мати «горизонтальне» спілкування з іншими людьми. Він починає свій лист так, щоб запевнити людей, що така єдність із Богом є не простим польотом фантазії. Вона є такою ж реальною, як і будь-яке інше спілкування з людьми. Той, із Ким вони мають спільність, є Тим, Кого вони чули, бачили, на Кого дивилися і Кого торкалися. Християнську віру не потрібно класифікувати як систему вірувань з абстрактними ідеями, яку можна відкинути словами: «Я радий, що для Вас це – правда; Я радий, що для Вас це працює». Християнство має історичне підґрунтя та є об'єктивно правдивим. І з цього випливає, що наша спільність із Богом – це реальність, якою потрібно насолоджуватися!

2. Як, на Вашу думку, більшість людей реагуватиме на твердження про те, що стосунки з Богом є реально можливими? Чому вони можуть так реагувати? Як Ви могли б відповісти на їхнє пояснення?

Невіруючі люди часто думають, що такі твердження є безглуздими, і що ті, хто має такі стосунки, у кращому випадку, обмануті власними психологічними потребами. Як писав Джон Ньютон: «Всі визнають, що Богові потрібно поклонятися; але тільки тим, хто поклоняється Йому в душі та в правді, відомо про реальне спілкування і перебування з Ним. Світ не може ані зрозуміти цього, ані повірити в це... Проте тих, хто відчув, що Господь є добрим, уже не вдасться переконати у тому, що суперечить їхнім духовним відчуттям. Якщо вони можуть компетентно оцінити те світло, яке колись вони бачили, чи промені сонця, які відчували, вони не менш упевнені в тому, що через пізнання Євангелія перебувають у спілкуванні з Богом»¹. Для скептика Д. І. Пакер написав у своїй книзі «Пізнання Бога» (*Knowing God*): «Я прошу Вас на хвилину затулити вуха до розмов тих, хто говорить Вам, що немає жодного шляху до пізнання Бога, і піти зі мною та подивитися. Зрештою, все перевіряється на практиці, і той, хто насправді йде знайомою дорогою, не буде надто турбуватися, якщо почує, що ті, хто нею не ходили, розповідатимуть, що такої дороги не існує»².

3. Ці вірші змальовують чисту, приємну спільність із Богом, у якій багато віруючих не перебуває регулярно. Чому наша спільність із Богом може бути неповною?

Це запитання дуже сильно зачіпає. Іноді ми сумніваємося, що спільність із Богом є реально можливою, тому що ніколи не діяли відповідно до неї. У своїй книзі «Крокувати разом із Духом» (*Keep in Step with the Spirit*) Д. І. Пакер пише: «[Однією] з причин..., чому емпірична реальність сприйняття Бога сьогодні є незнайомою площиною, полягає в тому, [що] темп і турботи урбанізованого, механізованого, колективізованого, секуляризованого сучасного життя є такими, що будь-яке внутрішнє життя (окрім екзистенційного *Страхи* бути суспільним невдахою і жертвою шурячих перегонів) дуже важко підтримувати. Зробити молитву життєвим пріоритетом, як це робило безліч християн у давні часи і поза монастирями, і всередині них, колосально важко у світі, який збиває з ніг і не дозволяє Вам сповільнити темп. І навіть якщо Ви спробуєте сповільнити свій ритм, Ваші однолітки, звичайно ж, вважатимуть Вас дивним, оскільки участь у потоці запрограмованих заходів робить Вас «приналежним», а наслідування ідеалу тихого життя у роздумах натомість робить Вас різко «стороннім». Сьогодні у наших стосунках з Богом переважає голод за близькістю, теплом і любов'ю, і це зрозуміло... але поняття християнського життя, посвяченого поспіху й метушні, все одно продовжує домінувати, внаслідок чого емпірична сторона християнської святості залишається закритою книгою»³. Це – переконлива інформація для роздумів! Ви можете прочитати наведену цитату у своїй групі й заохотити поділитися своїми думками.

4. У чому головна перешкода істинної спільності з Богом згідно з віршами 5-1. Що люди стверджують, коли вдають, що гріх не впливає на їхні стосунки з Богом?

У віршах 5-10 Іван обговорює вплив гріха на наші стосунки з Богом, а також ті стратегії, які люди використовують, щоб долати свій гріх. З перших слів, що «Бог є світло; і немає в Нім жадної темряви» Іван намагається пояснити, що гріх руйнує спілкування з Богом. Все Писання пронизане цією істиною: «Твої очі занадто пречисті, щоб міг Ти дивитись на зло, і на насильство дивитись не можеш» (Авакума 1:13); Бог Ти не той, що несправедливості хоче, зло не буде в Тобі пробувати! Перед очима Твоїми не втримаються гультаї, всіх злочинців ненавидиш Ти» (Псалом 5:5-6); «Бо то тільки переступи ваші відділювали вас від вашого Бога, і ваші провини ховали обличчя Його від вас, щоб Він не почув...» (Ісаї 59:2)

Пізніше Іван перелічує відмовки і стратегії, які ми використовуємо, щоб уникнути покаяння за наш гріх: ми або заперечуємо, що маємо якийсь значний гріх, або заперечуємо, що він впливає на наші стосунки з Богом. Бог хоче, щоб ми визнали і покалися у своєму гріху. Всі спроби виправдати або заперечити свою поведінку врешті-решт приречені на провал, тому що вони віддаляють нас одне від одного, а це приносить повноту сповіді та покаяння, через які Бог відкриває Свою турботу і любов до нас.

5. Якщо Писання навчає, що немає жодного засудження у Христі (Римляни 8:1) і що ми були омиті з нашої провини (Євреїв 10:22), чому тоді наш гріх усе ще впливає на наші стосунки з Богом?

Чутливий віруючий запитає: «Невже Іван має на увазі, що Бог більше не любить мене, коли я грішу? Якщо мій гріх – колишній, теперішній і майбутній – прощено на підставі того, що зробив Христос, і моє перебування з Богом є забезпеченим, то чому мій теперішній гріх порушує мою спільність із Богом?» Відповідь полягає у відмінності між нашими *законними* й *особистими* стосунками з Богом. *З погляду закону* Бог цілковито прийняв нас, одягнув у праведність Христа. Через Ісуса Господь дивитися на нас як на невинних і цілком безгрішних. Проте в наших особистих стосунках із Богом спільність може бути порушеною. Що б дитина не робила, вона залишається дитиною своєї матері, але їхні особисті стосунки можуть сильно постраждати. Розмірковуючи над цією проблемою, Джон Оуен ставить запитання: «Чи Бог любить Своїх людей, коли вони грішать? Так! Він любить Своїх людей, але не любить їхнього гріха. Чи любов Бога до них змінюється? Не змінюється мета Його волі – любити їх, але змінюється сповнення Його благодатних дій і дисципліни щодо них. Він дорікає їм, дисциплінує їх, ховає Своє обличчя від них... але горе нам, якщо Він змінить Свою любов чи забере Свою доброту від нас»⁴.

6. У вірші 2:1 якою, за словами Івана, є мета написаних ним речей? Як попередні десять віршів стосуються цієї мети?

Іван виразно говорить у вірші 2:1, що Він пише ці вказівки для того, щоб люди не грішили. Його попередні слова мотивують перестати грішити, бо дають зрозуміти, що доки Ви будете залишатися у своєму гріху, не може бути жодного перебування з Богом – того, для чого Ви були створені. Якщо Ви не будете сприймати гріх серйозно, Ви втратите розуміння сутності християнства. Вірші 1:5-2:1 можна підсумувати так: «Гріх – це серйозно. Він є небезпечним. Тому не грішіть». Якщо люди у Вашій групі не прийшли до такого висновку, то вони не зрозуміли першу ключову думку Івана і його пасторської мети: «Сприймай свій гріх серйозно».

7. Зауважте, що Іван каже, що написав ці слова, щоб ми «не грішили», але продовжує такими словами: «А коли хто згрішить...» Яке ж рішення пропонує Іван? Як ми повинні дотримуватися цього щодня? Якими іншими способами ми можемо долати наш гріх? Чому ми шукаємо альтернатив і чому вони є невідповідними?

Апостол Іван – реаліст. Він знає, що його читачі (і він сам) будуть грішити. Заявивши, що ми не повинні грішити, він відразу ж продовжує словами, що нам робити, коли ми *чинимо* гріх, тобто *застосовувати Євангеліє у своєму житті через віру і покаяння*. Іван спрямовує людей, обтяжених гріхом, до основної істини – виправдання вірою. Виправдання вірою навчає, що актом вільної благодаті Бог прощає наші гріхи і приймає нас як праведників через те, що Христос зробив на хресті. Не завдяки нашим зусиллям ми стали дітьми Божими, яких Він любить і якими Він радіє.

Багато людей знає, що це і є той шлях, із якого починається християнське життя. Однак також багато забуває, що так ми повинні продовжувати вести своє християнське життя. Воно починається з благодаті і закінчується в благодаті. Ми забуваємо, що наше постійне прийняття залежить від Бога і починаємо, натомість, жити так, наче повинні заслужити його ще важчими спробами, відчуваючи себе винними, палкіше практикуючи дисципліноване християнське життя і роблячи добрі діла. Кожна з цих речей має своє місце, але жодної з них не достатньо, щоб відновити наші стосунки з Богом. Чому? Тому що ми не можемо запропонувати Богові рівноцінну відплату. Тільки досконала, безгрішна жертва Христа може сплатити наш борг!

Хоча ми почали християнське життя з визнання перед Богом власної нікчемності, з плином часу ми починаємо думати, що, можливо, тепер ми хоч якось заслуговуємо того, щоб Бог нас прийняв. Але єдиною достоїнстю, яку ми коли-небудь будемо мати перед Богом – це достоїнство, яку ми маємо у Христі. Вірити по-іншому означає мати повністю невідповідне розуміння постійного впливу гріха на наше життя. Звичайно, ми можемо очікувати, що наше життя все більше змінюватиметься під впливом Божої дії у нас. Але якщо ми прагнемо бути оновленими у спільності з Богом, лише праведність Христа є нашим єдиним упованням. Нам більше нічого не потрібно. Ми повинні починати кожен день, як Лютер: «Я прийнятий. Бог є моїм люблячим небесним Батьком. Він бачить мене так, як Він бачить Ісуса і любить мене так, як Він любить Ісуса».

8. По суті, апостол Іван закликає нас до життя у тривалій вірі та покаянні. Що таке покаяння? Яка його роль у християнському житті? Чому воно є настільки важливим і чому без нього ми приречені жити у зневірі та депресії?

Коли ми говоримо про збереження стосунків і єдності з Богом, важливо поговорити про наше ставлення, коли ми звертаємося до Христа за прощенням. Іван говорить: «Коли ми свої гріхи визнаємо, то Він вірний і праведний, щоб гріхи нам простити...» Основний акцент попереднього запитання полягає в тому, щоб наголосити, що Христос – єдина викупна жертва, і знецінити всі інші можливості спокутування. Це питання наголошує на покаянні. Лютер сказав: «Усе життя є покаянням». Справді, покаяння вплетене в біблійне поняття віри. Віра і покаяння є двома сторонами однієї медалі, які християнин повинен практикувати щодня. Ви не повинні сприймати покаяння як те, чого Бог вимагає від Вас перед тим, як прийняти Вас. Покаяння – це рухатися в напрямку Бога, а не йти своєю дорогою.

Є важлива відмінність між жалем, що переважно означає просто пошкодувати про наслідки певного вчинку, і покаянням, що є щирою зміною серця, незалежно від наслідків. До прикладу, той факт, що Юда повісився після того, як зрадив Ісуса, вказує на те, що він жалів за свій гріх, але не каюся. Покаяння привело б Юду назад в обійми його небесного Отця, а не в яму відчаю. Не покаятися – означає, що Ви (найбільш імовірно) будете продовжувати чинити той гріх. Ігнорування цієї дисципліни означає, що Ви зміцнюєте владу гріха над Вами; безперешкодне спілкування з Богом є, швидше, винятком, ніж нормою. Якщо нас постійно переслідує якийсь гріх, ми, можливо, насправді ніколи не покаялися. Ми не побачили свій гріх настільки огидним, яким його бачить Бог.

К. С. Льюїс прекрасно демонструє цю динаміку віри і покаяння у своїй книзі «Кінь і його хлопчик» (*The Horse and His Boy*). Це історія про маленького хлопчика-слугу на ім'я Шаства і коня, якого було викрадено. Обидва мали злих і деспотичних господарів і, коли вони зустрілися, то запланували втекти. Їхня розмова виглядала так:

«До речі, я сподіваюсь, ти знаєш, як їздити верхи», – сказав Кінь.

«О так, звичайно, – відповів Шаства. – Принаймні, я їздив верхи на віслюку».

«Їздив верхи на чому?.. Іншими словами... ти не вмієш їздити верхи. Це – недолік. Я мушу навчити тебе згодом. Якщо ти не вмієш їздити верхи, ти хоч вмієш падати?»

«Я думаю, що будь-яка людина вміє падати,» – сказав Шаства.

«Я маю на увазі, чи ти можеш впасти і підвестися без сліз, знову встати і знову впасти, не боячись падати при цьому?»

«Я – я постараяся,» – мовив Шаства.

9. «Бідолашне маленьке звірятко, – ніжно сказав Кінь. – Я забув, що ти – тільки лоша. З часом ми зробимо з тебе чудового вершника».

Це – прекрасна картина того, що означає жити християнським життям. Щоразу, коли ми падаємо, ми покликані повертатися назад, опираючись на Божу любов і власну безпеку в Христі. Ми повинні каюся у своїх гріхах, визнавати власну безпорадність і ще раз намагатися покладатися на Нього. Згодом ми побачимо, що перебуваємо на коні все довше і довше. Інші уроки в християнському житті допоможуть нам зруйнувати наші гріхи, адже існу-

ють також інші речі, окрім падінь, які ми повинні опанувати, щоб їздити на коні, але вміння падати таким чином, щоб могли знову піднятися, є основним. Френсіс Фенелон сказав: «Не занепадайте духом через Ваші переступи. Терпляче виправляйте їх – так, як Ви робили б це з кимось іншим».

Льюїс каже: «Ми можемо бути впевнені, що... досконалу безневинність – як і досконалу любов – не можна досягнути простими людськими зусиллями. Ви повинні просити Бога про допомогу. Навіть коли Ви це зробили, протягом тривалого часу Вам може здаватися, що Ви не отримали тієї допомоги, якої потребували. Не зважайте. Після кожного переступу попросіть прощення, наберіться духу і пробуйте ще раз... Проте важливість безневинності (або хоробрості, правдивості чи будь-якої іншої чесноти) може полягати у тому, що цей процес покаяння навчить Вас певних звичок душі, які є важливішими. Він зцілює наші ілюзії про себе і навчає нас покладатися на Бога. Ми дізнаємося, з одного боку, що не можемо довіряти собі навіть у найкращі моменти, а з іншого боку – що не потрібно впадати у відчай навіть у найгірших випадках, оскільки наші переступи є прощеними»⁶.

1. John Newton, *Letters of John Newton* (Джон Ньютон «Послання Джона Ньютона») (Carlisle, Pa.: Banner of Truth Trust, 1976), p. 29.
2. J. I. Packer, *Knowing God* (Д. Пакер «Пізнання Бога») (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1973), p. 15.
3. J. I. Packer, *Keep in Step with the Spirit* (Д. Пакер «Крокуючи з Духом») (Old Tappan, N. J.: Fleming H. Revell Co., 1984), pp. 74-75.
4. John Owen, *Communion with God* (Джон Оуен «Спільність з Богом») (Carlisle, Pa.: Banner of Truth Trust, 1991), p. 25.
5. C. S. Lewis, *The Horse and His Boy* (К. С. Льюїс «Кінь і його приятель») (New York: Macmillan Publishing Co. and Scholastic Books, 1954, 1988) pp. 10-11.
6. C. S. Lewis, *Mere Christianity* (К. С. Льюїс «Просто християнство») (New York: The Macmillan Co., 1967), pp. 93-94.
7. C. S. Lewis, *Mere Christianity* (К. С. Льюїс «Просто християнство») (New York: The Macmillan Co., 1967), pp. 93-94.

1 Івана

Свобода для послуху

Заняття 2 | 1 Івана 2:3–14

Постійність, тобто бути стійким і незмінним – чи це стосується дієти, дружби чи Ваших стосунків із Богом – це важко для кожного. Що робить її такою важкою? Що стає на заваді, коли ми прагнемо бути цілісними, послідовними людьми, які доводять щось до кінця?

Прочитайте 1 Івана 2:3-14

Помоліться

- Щоб якість турботи і любові, яких Іван очікував від життя християн, пронизувала життя і стосунки Вашої групи.
- Щоб усі зростали в особистому *пізнанні* Бога й особистому *визнанні* Бога в усіх сферах їхнього життя.

КЛЮЧОВІ ДУМКИ

У першому розділі свого послання апостол Іван наголошує на тому, що важливо уникати гріха і каятися. Він пояснює істину, що ми обманюємо себе, якщо кожного разу не визнаємо, що гріх має над нами владу, а ми як грішники маємо схильність до гріха і потребу Божої благодаті через Ісуса, щоб подолати гріх. Він закликає нас прийняти радісну спільність, яку ми можемо мати з нашим Батьком через покаєння.

У 2-ому розділі Іван зосереджується на нашій відповідальності як віруючих за те, щоб жити цілісно та порядно. Якщо ми говоримо, що знаємо Бога, наше життя мусить бути доказом цього знання. Якщо світло Христа дійсно перебуває в нас, воно впливатиме у наших словах і ділах. У цьому занятті Іван закликає нас підтверджувати свої слова вчинками.

КОМЕНТАРІ ДО УРИВКА ТА ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ

1. Скажіть одним реченням, що, на Вашу думку, найбільше тривожить Івана в цьому уривку? Як це стосується попереднього уривка?

По суті, Іван говорить, що для пізнання Бога основне – мати відданий, постійний послух. Без нього до твердження, що хтось знає Бога і перебуває у спільності з Ним, слід ставитися з підозрою. Неповний послух, вибірковість щодо заповідей, яких Ви будете дотримуватися і яких – ні, або які виконуватимете, коли на Вас дивляться інші, а не тоді, коли Ви наодинці, – все це те, що повинно викликати у нас запитання щодо наших тверджень про те, що ми знаємо Бога.

Усі ми є непостійними, тому людина, яка читає цей уривок, може безпідставно переживати почуття провини через своє спасіння. Ми можемо протистояти цьому двома способами. По-перше, ми не повинні тлумачити цей уривок поза вченням Івана в першому розділі, що всі ми чинимо гріх. У цьому уривку Іван звертається до тих, хто є нечутливим і непостійним, мало дбає про послух, зовсім не зростаючи в християнському житті. По-друге, ми відповідаємо на такі почуття, роблячи саме те, що ми розглядали на першому занятті: ми приносимо нашу непостійність до Христа, Який заступається за нас перед Отцем. Ми знаходимо своє прийняття у Ньому. Доречно розглянути свою віру (те, що послання Івана постійно робитиме) і навіть бути готовими до того, що вона може бути несправжньою. Однак ми не повинні розглядати власну віру поза впевненістю хреста чи поза покликанням іти за Христом; якщо ми вирішимо, що наша віра ... наша віра не була справжньою.

2. Які ознаки відповідно до віршів 3-5 вказують на те, що ми знаємо Бога?

Християни протягом століть проголошували істину про те, що пізнання Бога – це єдина справжня мета людини. Але той, хто розуміє Слово Боже, знає, що це пізнання означає щось більше, ніж просте споглядання сутності Бога або навіть особисте спілкування з Богом. Ці речі є частиною пізнання, але правдиве пізнання Бога охоплює щось більше. Воно означає бути слухняним Його поклику і підкоритися Йому.

3. Чому особисте пізнання та особисте визнання Божого характеру є необхідним для пізнання Його? Чому так важливо це розуміти? Які є наслідки, якщо ми не розуміємо цього?

Пізнання Бога охоплює *визнання* того, Ким є Бог і як ми повинні відповідати Йому. Це відбувається в кожному аспекті нашого життя через подяку і послух Божим заповідям. Боже Слово через пророка Єремію є особливо корисним для розуміння цієї думки. У Єремії 22:16, говорячи про царя Йосію до його сина царя Шаллума, Бог каже: «Він розсуджував справу нужденного й бідного, й тоді добре було! Чи не це Мене знати?» Зазвичай ми не думаємо про послух комусь як аспект пізнання (і це – правильно), але ми не можемо говорити про пізнання Бога без такого послуху.

Якщо ми говоримо, що знаємо Бога, Який є правдою, Який завжди чинить те, що є правильним, справедливим, благочестивим, люблячим і добрим і Який завжди очікує того ж від нас, наші твердження вимагають нашого послуху. Стверджувати, що ми знаємо Того, Хто створив усе і Хто знає, що є добрим і справедливим, означає погоджуватися з Його оцінкою всього, у всьому підкоритися Його контролю і жити відповідно до Його волі. Якщо Бог піклується про бідних, то знати і визнавати Його означатиме, що ми теж будемо дбати про бідних. Якщо Бог вважає сексуальну аморальність руйнівною для нас, ми також повинні визнавати її руйнівною та утримуватися від неї.

4. Що, на Вашу думку, має на увазі Іван, коли говорить, що у людині, яка підкоряється Богові, «удосконалилась» Божа любов? На чому він намагається наголосити і чому так важливо, щоб Божа любов «удосконалилась» у нас?

Коли Божа любов «удосконалюється» в нас, це означає, що ми переживаємо цю любов у всій її повноті. Це не те, про що Ви просто знаєте або у чому Ви навіть упевнені. Коли Його любов удосконалюється в нас, ми її переживаємо. Його любов не часто можна відчутти поза слухняним життям, але у слухняному житті вона є тим, що Бог обіцяє нам. Однак застережіть Вашу групу уникати неправильного уявлення про те, що Божа любов – це тільки теплі, «пухнасті» почуття. Іноді Божа любов проявляється в наших випробуваннях: Він любить нас достатньо для того, щоб дисциплінувати нас і допомагати нам зростати.

Причина того, чому важливо «удосконалюватися» у Божій любові, полягає у тому, що ми були створені для неї, і обділяти себе у Його любові означає, що ми не будемо насолоджуватися Ним до тієї міри, яку Він нам пропонує. Ми повинні позбутися неправильних уявлень про життя з подостатком. Божа любов насправді має дуже мало спільного з обставинами або навіть щастям. Ми можемо жити багатим щедрим життям так, щоб пізнати і посмакувати досконали Божу любов. Навіть у важких і болючих обставинах ми можемо радіти у цій любові та жити, щоб служити іншим.

5. Про яку заповідь Іван пише в 7-ому вірші? Як вона може бути одночасно новою і давньою? Що дає цій заповіді відчуття новизни з моменту приходу Христа?

Заповідь, про яку пише Іван, – це заповідь любити. (Він продовжує говорити про неї у 10-ому вірші). У народженні, житті, смерті, воскресінні та вознесінні Ісуса Христа ми побачили найвищий вияв жертовної любові, який ми коли-небудь зможемо спостерігати. Тому, хоча заповідь завжди є правочинною, з приходом Христа вона має такий блиск, розкіш і славу, що її важко не назвати новою. Це був вияв любові до ворогів, щоб вони стали друзями і щоб відновити славу їхньої людської подобі.

6. Як би Ви окреслили «любов» і «ненависть»? Чи можете Ви подумати про когось у своєму житті, хто має особливу здатність любити? Якими конкретними шляхами, за Вашими спостереженнями, цей дар проявляється?

Д. І. Пакер одного разу сказав: «Любов є як бажанням, так і зусиллями зробити іншу людину великою»¹. Слово «великий» у цьому контексті варто інтерпретувати у біблійному сенсі, тобто як бажання і зусилля, докладені до того, щоб зробити іншу людину такою, якою Бог наперед приготував йому або їй бути. М. Скотт Пек каже, що це «бажання віддавати себе з метою підкріплення... духовного зростання іншої людини... Любов не є насамперед

почуттям, яким ми наповнюємося... Натомість, «любов є такою, як вона проявляється в ділах»². Любов є актом волі, а саме – як наміром, так і дією». Ви можете прочитати ці визначення вголос, щоб отримати реакцію людей. Заохотьте людей поділитися досвідом із їхнього життя.

7. Чому любов до наших братів мала б служити перевіркою того, чи ми живемо у світлі?

Любов до наших ближніх є доказом нашої любові до Бога. Це один зі способів, яким ми любимо Бога, шлях, яким невидима любов до невидимого Бога стає видимою. Таким чином, вона слугує критерієм справжньої віри. Твердження про любов до Бога без любові до свого брата є помилковим, оскільки Бог Сам любить Вашого брата. Ненависть або байдужість до свого брата не шанує того, що в його серці є Бог, і, таким чином, це вказує на те, що Ваші слова про те, що Ви знаєте Бога, є хибними. Ви можете обговорити той факт, що ми можемо чинити діла любові з гріховними мотивами, наприклад, щоб отримати схвалення інших, а не з чистих мотивів служіння Богові. Чи є такі вчинки свідченням того, що Ви перебуваєте у світлі?

8. Як підбадьорюють нас вірші 12-1? Чому ці слова особливо важливо почути після того, що Іван сказав раніше? Що відмінності, які він проводить між різними групами, говорять нам про те, як ми повинні дбати про інших?

Після заклику людей до таких високих стандартів у попередньому вірші Іванові важливо підбадьорити своїх читачів. Для тих, хто ще новий у вірі, він нагадує про речі, які ми так легко забуваємо: що наші гріхи прощені; ми не повинні заробляти у Бога наше прийняття і можемо перестати прагнути цього. Це особливо важливо, коли людина робить перші кроки у вірі, тому що деякі гріхи можуть бути настільки глибоко вкоріненими, що людина може не раз зазнати невдачі, перш ніж відчує хоч крихту перемоги над ними. Ці нові віруючі пізнали Бога як Отця і тому не стільки докладають зусиль для того, щоб Бог був їхнім батьком, але на знак подяки, що Він зробив їх своїми дітьми. Для них звучить нагадування жити насамперед Його любов'ю до них.

Іванові слова до батьків – до тих, хто вже зрілий у громаді, – нагадують їм, що вони можуть бути впевнені у своїй ролі радників, тому що знають Бога. Він створив усе мудро і дасть їм мудрість, якої вони потребують.

І насамкінець, його слова юнакам – тим, кому особливо важко долати свої пристрасті: вони не повинні впадати у спокусу, адже Христос переміг лука-

вого. Якими б сильними не здавалися їхні бажання, він запевняє їх, що «більший-бо Той, хто в вас, аніж той, хто в світі» (1 Івана 4:4). Бог забезпечив їх ресурсами, щоб протистояти лукавому, і вони можуть скористатися ними. Ці вірші нагадують нам про те, що підбадьорення є одним із найважливіших способів, якими ми можемо служити одне одному у наших прагненнях зростати у благочестивій зрілості. Вони також навчають нас, що те, що може підбадьорювати одну людину і бути корисним для неї, не обов'язково є настільки ж корисним для іншої. Ми повинні піклуватися одне про одного індивідуально.

-
1. Д. І. Паркер у своїй промові, яку він виголосив у Tenth College Union, Tenth Presbyterian Church, Philadelphia, Pa.
 2. M Scott Peck, M. D., *The Road Less Traveled* (М. Скотт Пек «Малозвіданий шлях») (New York: Simon & Schuster, 1979), pp. 119-120.

1 Івана

Протилежні сили в боротьбі

Заняття 3 | 1 Івана 2:15–2:27

Подумайте про людей, які найбільше вплинули на Вас. Як вони сформували Вас? Чому вони були настільки впливовими?

Прочитайте 1 Івана 2:15 – 2:27

КЛЮЧОВІ ДУМКИ

У першому розділі апостол Іван сказав нам, що спільність із Богом та іншими віруючими зумовлює те, що ми були створені, а також – що гріх руйнує цю спільність. Отже, ми повинні сприймати наш гріх дуже серйозно й уникати гріховного життя за будь-яку ціну, одразу і часто каючись!

У першій половині 2-го розділу Іван пропонує нам декілька критеріїв, щоб допомогти визначити, чи справді ми перебуваємо у спільності з Богом і чи дійсно знаємо Його. Він підбадьорює нас тим, що Бог діє в нашому житті, дозволяючи нам перебувати у спільності з Ним.

У другій половині 2-го розділу Іван застерігає віруючих щодо двох чинників, які можуть спонукати їх до гріха: світу й антихриста. Ми повинні навчитися правильно поводитися з ними обома, щоб наша спільність із Богом не порушувалася постійно. Іван характеризує світ і антихриста, щоб ми були пильними і могли захистити себе від цих двох сил.

КОМЕНТАРІ ДО УРИВКА ТА ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ

1. Як обговорення Іваном світу й антихристів узгоджується з тим, про що він говорив до цього моменту? Як ці теми пов'язані між собою?

Дивіться на розділ «Ключові думки» вище.

2. Згідно з цими віршами, що, на Вашу думку, Іван має на увазі під словом «світ»? Як Ви думаєте, що іноді помилково розуміють під цим словом?

Багато людей вважає, що біблійне розуміння «світу» стосується матеріальної землі, але це не так. У Писанні виразно сказано, що земля належить Господеві. Вона є благом, і її було дано нам для насолоди. Добрі стосунки, сміх, краса, музика, робота, смачна їжа і пиття – все це Божі дари, призначені для нашого задоволення, підтримки нашого життя і насолоди. У цьому сенсі християнство схвалює світ.

Коли біблійні автори говорять про світ у негативному сенсі, вони мають на увазі світ, який був спотворений, щоб служити проти Бога і віруючих. Це зне-

важливе розуміння стосується світу неприборканих бажань і зарозумілості, в тому числі всіх антихристиянських структур, методів, цілей та ідеологій. Люди є «світськими», коли вони діють за стандартами, які твердо суперечать Богові. «Світськість» є очевидною, коли ми використовуємо все добре, дане Богом так, як Він ніколи цього не планував. Саме це зловживання Іван і має на увазі, говорячи про «пожадливість тілесну, і пожадливість очам, і пиху життєву».

Проблема світськості виникає тоді, коли ми не приймаємо Божих дарів із подякою або не використовуємо їх згідно з їхнім призначенням. Якщо дар вина використовується для пияцтва, дар матеріальних об'єктів стає екстравагантністю, дар сексуальності використовується для перелюбу, а дар роботи використовується, щоб отримати владу, ми зловживаємо благими речима, переслідуючи гріховні цілі. Світськість вирує не на ошатних вулицях, а в наших серцях. Насправді як Яків (Якова 3:9-1, 4:2-3), так і Ісус звинувачують тих, хто слухав їх (Матвія 6:5) у світськості, яка присутня у їхньому молитовному житті. Мудрі християни знають, яким тонким і підступним може бути світ у його здатності впливати на них, на їхнє мислення і дії.

3. Що означає «не любить світу»? Як Бог любить і не любить світ? Як цей принцип «бути в світі, але не від світу» проявляється в житті Ісуса? Якими будуть наслідки, якщо ми не матимемо правильного розуміння цього принципу?

«Не любити світ» означає ненавидіти всі цілі, цінності та ставлення, які виступають проти Бога. Щойно ми закріплюємо значення за чимось, чому Бог його не надавав, щойно ми починаємо прямувати до тих цілей у нашому житті, які не відповідають цілям Бога, коли ми насолоджуємося речами, не сприймаючи їх як Божі дари нам і не приймаючи їх із подякою, ми любимо світ. «Не любити світ» означає ненавидіти те, що Бог ненавидить, і любити те, що Бог любить.

Бог любить світ у тому сенсі, що Його співчуття охоплює бідних істот, яких поневолив сатана, але Він не виправдовує їхнього матеріалізму чи гріха. Він також любить їх у тому сенсі, що насолоджується Своїм творінням і тим, що воно добре й бажає бачити, як воно відновиться до своєї повної слави. Ми повинні любити світ так само.

Коли ми дивимося на Ісуса, то бачимо, що для Нього «не любити світ» не означало, що Він мав уникати «грішників». Навпаки, він проводив так багато часу з ними на їхній території, що про Нього було сказано: «Чоловік ось, ласун і п'яниця, Він приятель митників і грішників» (Матвія 11:19). Однак у Біблії чітко показано, що, хоча Ісус повністю перебував у світі, Він залишався чистим від гріха і шляхів світу.

Якщо у нашому житті не вистачатиме рівноваги, яку мав Ісус, щоб бути у світі, але не від світу, ми будемо жити спотвореним життям. З одного боку, якщо ми не перебуваємо в світі належним чином, то позбавлятимемо себе приємних, міцних стосунків із невірними, які Бог міг би використати, щоб привести їх до Себе. З іншого боку, якщо через наші спроби бути у світі ми стаємо «від світу», приймаючи його цінності та цілі, ми не будемо жити відповідно до того,

як Бог створив нас. Наша спільність із Ним буде порушена, наше життя буде безрадісним і від нас буде мало користі в тому, щоб дійти до грішників і змінювати нашу культуру.

4. Що робить світ таким привабливим і спокусливим для нас? Які мотиви Іван подає нам, щоб утримуватися від любові до світу невідповідним способом? Як ми можемо зберігати ці мотиви у своєму серці та розумі?

Ми отримали два мотиви, які допоможуть нам уникнути любові до світу. По-перше, якщо ми прийнемо цінності, цілі та ставлення світу, у нас не буде місця для любові до Бога, а також ми не відчуватимемо того єдиного, для чого ми були створені, – любові Бога. Другим мотивом є нагадування про те, що незалежно від того, які радощі пропонує нам світ, вони будуть недовгими: «Минається і світ, і його пожадливість». Разом ці істини нагадують нам про те, що нерозумно приймати негайне, миттєве задоволення, яке врешті-решт може спровокувати тільки гірке розчарування, замість працювати для того, що *принесе* нам справжнє задоволення. Ми повинні нагадати собі, що кожна спокуса містить брехню, нібито нам потрібна певна річ, щоб зробити нас щасливими. Але як тільки ми заволдіємо нею, ми завжди будемо бачити, що взагалі не хотіли цієї речі. Після короткого задоволення ми зрозуміємо, що наша радість зникла, наша спільність із Богом порушена і залишилися тільки почуття провини і розчарування. Ми можемо зберігати ці мотиви у центрі нашого життя, регулярно просячи Бога нагадувати нам, наскільки великою є Його любов і якими порожніми є обіцянки світу. Цей щоденний процес медитації та роздумів постійно охоронятиме нас від любові до світу.

5. Згідно з віршами 18-2 що характеризує Антихриста й антихристів? Яка їхня лиха діяльність є основною?

Антихрист – це той, хто відвернувся від правильного шляху і прагне відвернути інших через хибне вчення. Ідентифікує когось як антихриста не виразно зневажливий характер, а його або її перекручування істини й поширення брехні.

У Вашій групі може з'явитися багато інших запитань про Антихриста, але якщо Ви будете дотримуватися того, що Іван говорить у цих віршах, то отримаєте всю інформацію, яку він вважає важливою для своїх читачів. Якщо Ви дозволите людям більше відволіктися від теми, тоді, ймовірно, почнете обговорювати непрактичні гіпотези й втратите основну думку Івана. Як завжди, скеруйте свою групу повернутися до уривка.

Основна думка вчення Івана полягає в тому, щоб попередити нас про вплив, який може витончено відвернути нас від Бога. Іван, схоже, переконаний, що поява конкретного Антихриста матиме виразну форму. Однак він не подає багатьох деталей, можливо, тому, що навіть для нього багато залишається незрозумілим щодо його майбутньої появи. Він підкреслює, що цей Антихрист має багатьох попередників, які становлять велику небезпеку для тих, хто ходить у Господі.

6. Яку єресь поширюють ці антихристи? Чому поширення єресей (і цієї зокрема) вважається таким диявольським? Чому Іван настільки переймається єресями? Чому ми так мало переймаємося ними? Який вплив вони мають на життя людей?

Ці єретичні лжевчителі кажуть, що Ісус не був Христом, що Він не був Богом у плоті. По суті, у той час домінували єресі, які навчали, що матеріальний світ – це зло. Згідно з цією теорією Бог не може асоціюватися з людським тілом і тому Ісус не міг бути Богочоловіком.

Проте Іван знав не лише те, що Ісус був Богом, Який став людиною, а й те, що, якщо Він не був Богом, то не могло бути жодного спасіння. Ісус повинен був бути людиною, щоб послужити як заміна людей. Він мусив бути Богом, тому що тільки Бог міг заплатити за нескінченну кількість гріхів. Якби Він не був Богочоловіком, то не було б жодного спасіння, ні прийняття, ні схвалення перед Богом, ані миру для нечистої совісті. Ми й досі залишалися б у ситуації абсолютної безнадії та порожнечі.

Багато людей у нашій культурі буде сміятися над ідеєю перевірки на єресі, але нам має бути не до сміху, бо апостол Іван ставився до цього серйозно. Багато хто вважає, що не існує такого поняття як об'єктивна істина; вони вважають, що нетолерантно стверджувати, що будь-яка конкретна позиція віри може бути абсолютно правильною, а не просто бути правдою «для Вас». Але істина є істиною, незалежно від того, чи вона наукова, філософська чи релігійна. Розходження в поглядах щодо того, що є правдивим, дуже непокоїло Івана. Поширення псевдовчення було і досі залишається великим злом. «Чому людина може бути настільки нетолерантною, щоб називати єретиками когось, хто поширює маленьку брехню про Бога? Яка кому різниця, що хтось говорить про Бога? Хіба не має значення те, як ми живемо?»

Юджин Петерсон має чудові відповіді на ці запитання: «Люди у наш час виробили певну вільну добросердність щодо того, що інші говорять про свою віру. Ми є особливо толерантними щодо питань релігії. Але ця розхвалена толерантність великою мірою складається тільки з байдужості. Нам байдуже, тому що ми не думаємо, що це має значення. Моя толерантність швидко зникає, якщо віра людини якимось чином впливає на моє життя. Я з нетерпимістю ставлюся до осіб, які вважають, що мають таке ж право на моє майно, як і я, й самовільно ним користуються... У мені є нетерпимість до бізнесу, який вважає, що його єдиний обов'язок – це отримати прибуток, забруднюючи довкілля і постачаючи погано вироблені продукти. А [Іван] не терпить, коли люди, яких він любить, говорять брехню про Бога, тому що знає, що така брехня матиме поганий вплив на їхнє життя, знизить їхню життєрадісність, закує їх у почуття провини і паралізує тривогами і страхами...

«Такою є позиція [Івана]: брехня про Бога стає брехнею про життя, і він її не толеруватиме. У тому, як ми живемо, немає нічого важливішого за те, що ми віримо про Бога. Неправильне розуміння стає неправильним життям. Неправильне уявлення про Бога призводить до недбалості і боягузтва, страху і хворобливих емоцій.

Одне з найбільших лукавств, яке може вчинити людина – [це] сказати іншому, що Бог є гнівним тираном, [тому що людина, яка вірить у це, буде], намагаю-

чись захиститися, уникати Його, якщо зможе... Також лукавством буде сказати людині, що Бог є стареньким дідусем [тому що людина, яка вірить у це, буде] жити безтурботним і тривіальним життям, не маючи відпочуття трансцендентної цілі... Лукавство – це сказати комусь брехню про Бога, тому що, увірувавши у щось неправильне щодо Бога, ми будемо думати неправильно про себе і житимемо підло або з жалем. Розповідаючи людині неправду про Бога, ми спотворюємо реальність, спотворюємо життя і перешкоджаємо всім життєвим процесам»¹.

Це потужне твердження про те, наскільки важливо вірити правильно. Це нагадує нам про те, що, коли ми дійсно любимо людей, то будемо стурбовані тим, чи вірять вони в правду про Бога. Ви можете прочитати це твердження для Вашої групи і попросити учасників поділитися своїми думками. Як це впливає на їхнє прагнення говорити іншим про Бога і Євангеліє?

7. Що 19-ий вірш говорить нам про тих, хто сповідував віру в Христа, але потім відкинув Його? Що це говорить нам про їхнє спасіння: чи були вони колись спасенні, а потім втратили своє спасіння? Чи вони взагалі ніколи не були спасенні? Як це може вплинути на те, як ми живемо?

Іван підтверджує істину, що коли «ви спасенні, то назавжди спасенні», тобто неможливо втратити своє спасіння. Та практично постійно ми бачимо людей, які, як видається, втрачають своє спасіння, однак Іван говорить нам, що їхній відхід від віри запевняє нас, що вони взагалі ніколи не були спасенні, незалежно від того, як вони виглядали. Їхня присутність у церкві не гарантує їхньої стійкості у вірі, а ті, хто по-справжньому спасенний, будуть стояти до кінця. Це вчення має навчити нас не бути нерозсудливо самовпевненими і спонукати нас періодично перевіряти себе, щоб побачити, чи ми дійсно стоїмо у вірі. Однак воно також не повинно викликати неспокій щодо нашого спасіння. Радше ми повинні бути впевнені: якщо Бог привів нас до віри в Христа і ми перевірили себе й виявили, що дійсно віримо в Нього, Бог збереже нас. Ми не повинні жити у страху. Бог є вірним навіть у нашій хиткій вірності Йому.

8. Які два ресурси можуть не дозволити нам відійти від віри? До чого належить кожен із ресурсів і як ми підтримуємо їх у нашому житті?

Щоб у нашій боротьбі залишитися у спільності з Богом, ми отримали Писання і Святого Духа. Якщо ми перебуваємо в Слові, регулярно читаючи Святе Писання і підтримуючи нашу близькість із Богом в молитві та слухняності, цих двох ресурсів буде достатньо, щоб допомогти нам не відійти від віри. Вони є «профілактичними ліками» проти принад світу і лжевчень антихристів. Проте якщо ми будемо ігнорувати ці ресурси і втратимо вплив як Писання, так і сили Духа, наше життя перебуватиме в сум'ятті. Це не означає, що ми можемо втратити помазання Духа, якщо ми дійсно є християнами, а тільки те, що вплив Духа може значно послабитися. Як сказав один богослов: «Сатана не може зіштовхнути Вас із корабля, якщо Бог справді поставив Вас на нього (тобто Ви не можете втратити своє спасіння), але він може зламати Ваші ноги і руки, залишивши Вас у шпиталі назавжди – так, щоб Ви не насолоджувалися мандрівкою настільки, наскільки потрібно».

9. Цей уривок нагадує нам про те, що християнське життя є боротьбою від початку до кінця. У ньому завжди буде протидія. Як розуміння цієї істини змінює наше життя? Чому важливо це знати? Які інші біблійні істини можуть підбадьорити нас у постійному конфлікті, який є невід'ємною частиною християнського життя?

Багато християн шукає якийсь секрет, щоб звільнити своє життя від боротьби, але такого секрету не існує. Християнське життя завжди є боротьбою. Якщо люди не розуміють цього і безплідно чекають, поки боротьба вщухне, вони або будуть думати, що Бог не є вірним (оскільки Він не припиняє цю боротьбу), або що вони щось неправильно роблять. У будь-якому випадку, такі люди будуть постійно незадоволені. Це може спонукати їх відмовитися від християнської віри, кажучи, що вона не може дати того, що обіцяє. Або ж вони можуть дотримуватися своїх переконань, але перестануть прагнути і впадуть у розпач. Тільки ті люди, які дивитимуться реальності прямо в вічі й розумітимуть, що протягом усього свого життя перебувають у стані війни проти свого гріха, світу і диявола, із запалом житимуть християнським життям. Саме в цій реальності ми застосовуємо Євангеліє, опираючись і радіючи завдяки жертві Христа. Ми повинні зрозуміти декілька речей щодо конфліктів, з якими стикаємося.

Насамперед, Бог використовує їх, щоб змінити і виправити нас. Бог більше стурбований нашою святістю, ніж нашим щастям, тому що знає, що, в підсумку, святість є головним шляхом до щастя. Боротьба змінює нас, готуючи нас до життя в Божій присутності.

По-друге, в розпалі битви ми повинні розуміти, що ця боротьба належить Господеві. Він завершить те, що розпочав у нас. Він пообіцяв дати нам силу, необхідну, щоб протистояти спокусі, якщо ми покладатимемося на Нього. Ця залежність виражається в молитві, коли ми визнаємо, що без Нього не можемо зробити нічого (Івана 15:5) і що ми можемо зробити все через Ісуса Христа, Який зміцнює нас (Філіп'ян 4:13).

1. Eugene Peterson, *Traveling Light: Reflections on the Free Life* (Юджин Петерсон «Світло в русі: роздуми про вільне життя») (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1982), pp. 33-35.

1 Івана

Наша християнська ідентичність

Заняття 4 | 1 Івана 2:28–3:10

З яких різних джерел ми черпаємо наше почуття ідентичності та цінності? Які є сильні та слабкі сторони кожного джерела?

Прочитайте 1 Івана 2:28–3:10

КЛЮЧОВІ ДУМКИ

Ця книга розповідає про спільність із Богом, яку дано нам в Ісусі Христі. Іван прагне, щоб ми насолоджувалися цією спільністю і не позбавляли її себе заради гріховного життя і рабства. Він говорив про ворогів цієї спільності всередині нас (наш гріх і схильність обманювати себе, що все добре) і навколо нас (світ і антихристи). У цьому уривку він продовжує закликати нас захищати ці стосунки та насолоджуватися ними і спонукає нас до цього. Таким чином він нагадує нам про друге пришестя Христа. Він закликає нас відвернутися від гріха і жити в благочесті, доки очікуємо на появу Христа і суд, який прийде вслід. Бог зробив нас Своїми дітьми, надавши статус і всі привілеї, які йдуть разом із цим. Це означає, що ми можемо увійти в Його присутність із великою впевненістю й радістю. Також ми повинні переконатися у тому, що в нашому житті є докази цих стосунків із Богом.

КОМЕНТАРІ ДО УРИВКА ТА ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ

Вступне запитання

Це запитання покликане послужити іжею для роздумів. Пізніше на цьому занятті ми стверджуватимемо істину, що наша фундаментальна ідентичність ґрунтується на тому, що «Бог є моїм люблячим небесним Отцем, і я є Його дитиною»¹. Люди, звичайно, формують свою ідентичність через безліч речей, як-от фізична зовнішність, робота, успіх, сімейна історія, майно тощо. Сильною стороною (проте сумнівною) таких ідентичностей є те, що завдяки ним ми добре відчуваємося протягом певного часу, а інші відповідають на них, якими б помилковими вони не були. Оскільки вони є дієвими протягом певного часу і наша культура на них відгукується, вони мають потужний вплив. Можна легко піддатися на переконання, що вони можуть надати нам значущості та важливості. Всі ми в певний момент намагалися сформувану нашу ідентичність таким чином.

Довготермінові наслідки таких ідентичностей, однак, є катастрофічними. Як стверджує Дік Кейес: «Величезна економічна і медіа машина напівсвідомо підсилює надмірну важливість поверхневих і принизливих моральних норм і моделей. Як людина може протистояти цьому? Ми є жертвами мережі впливів, які наполягають на тому, що цінність людини залежить від зовнішності, молодості, грошей, електронних пристроїв і здатності захоплювати людей. Навіть якщо нам вдається успішно виконувати ці вимоги, вони знищують нас.

Людина, яка володіє деякими з цих рис, *приречена бути оціненою тільки на основі краси, грошей та успіху* [які можна легко втратити в будь-який момент]. Людину, яка має сміливість повстати проти такого мислення, суспільство вважає нікчемною. Ця оцінка є потужним фактором стримування протидії»².

1. Які істини про друге пришестя Христа можуть спонукати нас до чистого благочестивого життя? Як вони можуть нас мотивувати?

Неможливо думати про друге пришестя Христа без Божого суду. Навіть християни, які прийняті та праведні у Христі, не повинні сприймати цю подію легко. На суді кожна людина звітуватиме за все, що вона зробила в цьому житті. Ми повинні будемо відповісти перед Богом за кожен вибір, який ми робимо. Це має змусити нас двічі поглянути на короткотермінові задоволення крізь призму довготермінових наслідків, які нас очікують, – наслідків, у світлі яких ці задоволення здаватимуться незначними. Наші рішення повинні залежати від того, що найбільше щастя і радості нам принесуть Божі слова: «Гаразд, рабе добрий і вірний». Як каже Іван, ми хочемо мати відвагу і не бути засоромленими під час Його приходу.

Друге пришестя Христа мотивує нас, щоб ми по-іншому прожили своє життя. Коли Христос повернеться, ми перемінимся. Наше відкуплення буде повністю звершене, і всі сліди гріха будуть стерті, щоб більше ніколи нас не обтяжувати. Ми не знаємо всього, що відбудеться, але знаємо, що будемо чистими. Іван наголошує на цьому, тому що чистота є нашою основною ціллю в житті. Якщо така чистота є основною ціллю Бога для нас, протидіяти цій цілі – це безглуздя. Насправді, це більш ніж безглуздо. Відсутність чистоти або навіть відсутність прагнення до неї ставить під сумнів реальність нашого спасіння. Якщо ми не прагнемо того, чого Бог найбільше бажає для нас, ми діємо супроти Бога.

2. Чи можете Ви сказати, що загалом думаєте про друге пришестя як мотивацію для життя? Якщо ні, то чому? Чому нам шкодить згадування про повернення Христа вряди-годи? Які кроки Ви можете зробити, щоб думати про нього частіше і жити у світлі цієї думки?

Ми схильні жити у світлі того, що є для нас найбільш реальним і живим. В основному для більшості з нас те, що відбувається тут і зараз, є набагато яскравішим, ніж усе інше. Цінності, думки і пріоритети цього світу впливають на нас більше, ніж Божі цінності, думки і пріоритети. Божий суд здається далеким і віддаленим, а в наших думках домінують наслідки того, що відбувається тут і зараз (хоча вони є набагато менш серйозними). Ось чому ми зрідка думаємо про повернення Христа і не дозволяємо Йому мотивувати нас до святого життя. Вплив світу посилюється, і ми живемо більш тривіальним та менш серйозним життям, а також воно стає менш радісним.

Як ми можемо це змінити? Ми повинні зробити Божий суд і повернення Христа найбільш живими речами у нашій свідомості. Це можна зробити через регулярні роздуми і молитву. Ми хочемо, щоб питання вічності переважали у наших думках і впливали на наші дії, а також щоб тимчасові речі цього світу

відійшли на задній план, щоб інші голоси було ледь чути через сильніший голос Бога і ту реальність, про які Він говорить.

3. Чому Іван має таке відчуття захвату, здивування і страху, коли говорить нам, що ми є прийнятими Божими дітьми? Чи Ви поділяєте його захват?

Іван хоче, щоб ми були настільки вражені, як і він, коли роздумуємо про цю істину. Цю тональність чітко передає переклад вірша: «Подивіться, яку любов дав нам Отець». Слово «подивіться» є й у грецькому тексті. Іван каже: «Гляньте! Пороздумуйте про цю неймовірну річ!» Забудьте про все інше і зосередьте свою увагу на цьому, якщо Ви дійсно хочете щось зрозуміти! Ви є дітьми Божими. Хіба Вас це не вражає?

Є дві причини того, чому ми не поділяємо захвату Івана: ми забули, звідки прийшли, і забуваємо, куди йдемо. Ми не розуміємо привілеїв нашого становища. Новини Івана зовсім не дивуватимуть нас, доки ми вважатимемо, що в певному сенсі заслуговуємо на свій статус Божих дітей. Ми повинні зрозуміти істину, що за своєю природою ми є об'єктами Божого гніву. Ми заслуговуємо лише найсуворішого суду та покарання. Коли ми це збагнемо, нашу відповідь на Божу доброту характеризуватимуть здивування і захват.

Бог не має жодних підстав ставитися до нас як до Своїх дітей. У нашому грішному стані ми є його ворогами. Але Він сприймає нас як синів, якими захоплюється. Він любить нас так само, як Він любить свого безгрішного Сина, Який повністю догоджав Своему Отцеві. Доки ми не збагнемо цього, ми ніколи не будемо захоплені цією істиною. Бог першим приймає нас. Він робить це не тому, що бачить у нас щось цінне, а незважаючи на все неподобство, ненависть і бунт, який Він бачить у наших серцях. Бог приймає злочинців. У наступному запитанні ми розглянемо всі привілеї і безпеку нашого становища як люблячих дітей.

4. За словами Д. І. Паркера, найповнішою відповіддю на запитання «Хто такий християнин?» є: «Це той, у кого Бог є Батьком». Про що йдеться при такому розумінні Божого ставлення до нас? Якими є позитивні наслідки, коли ми це розуміємо? Чому нам так важко жити у світлі цієї істини?

Заохотьте свою групу пороздумувати про те, що означає називати Бога нашим Батьком. Якщо часу для роздумів буде достатньо, Ваша група матиме можливість обговорити це запитання протягом тривалого часу. Насправді Іван закликає нас до таких роздумів, коли каже: «Подивіться – гляньте на це». Ми повинні жити в цій істині, якщо хочемо зрозуміти нашу фундаментальну ідентичність як віруючих. Тільки такі роздуми зможуть допомогти нам боротися з брехнею і зростати у християнському житті.

- «А як молитесь, не проказуйте зайвого, як ті погани, бо думають, ніби вони будуть вислухані за своє велемовство. Отож, не вподобляйтеся їм, бо знає Отець ваш, чого потребуєте, ще раніше за ваше прохання!» (6:7-8)

- «Чи ж то серед вас є людина, що подасть своєму синові каменя, коли хліба проситиме він? Або коли риби проситиме, то подасть йому гадину? Тож як ви, будши злі, потрапите добрі дари своїм дітям давати, скільки ж більше Отець ваш Небесний подасть добра тим, хто проситиме в Нього!» (7:9-11)
- «Отож, не журіться, кажучи: Що ми будемо їсти, чи: Що будемо пити, або: У що ми зодягнемось? Бож усього того погани шукають; але знає Отець ваш Небесний, що всього того вам потрібно» (6: 31-32).

Наш небесний Отець пильно слухає нас, не втрачаючи уваги навіть на мить. Наші молитви не повинні характеризуватися безнадійним ниттям або просьбами, які демонструють, що Богом можна маніпулювати, якщо ми бажаємо отримати те, що хочемо. Звичайно, наші молитви повинні виражати найщиріше прагнення того, про що ми просимо, але ми повинні пам'ятати, що наш Батько є щедрим і Він готовий дати нам те, чого ми потребуємо.

На відміну від земних батьків, які можуть не давати того, що нам потрібно, або необдумано дати нам щось шкідливе, Бог дає нам саме те, що нам треба. Він знає, що нам потрібно і не посилає того, що нам зашкодить. Так само як радість батьків пов'язана зі щастям їхніх дітей, так і Божа радість тісно пов'язана з нашою радістю. Його радість зумовлена нашою радістю.

Бог дає нам привілей необмеженого доступу до Його трону. Він дає нам право називати Його з усією ніжністю «Авва, Отче!», знаючи, що Його ласкавість до нас є ще більшою. Нам має бути важко промовляти «Отче наш» у наших молитвах, якщо ми не захоплюємося неймовірним чудом, яке він вчинив, приймаючи нас Своїми синами і дочками. Ми є пріоритетом для Бога. До кожного з нас Він говорить: «Що в Моєму житті є набагато важливішим за тебе?» Він каже це нам навіть тоді, коли ми погрузли в наших гріхах. Бог неймовірно старається (так як і земні прийомні батьки) переконати Своїх прийнятих дітей, що вони є частиною Його родини. Він є нашим милосердним Батьком: вірним у любові й турботі, щедрим і дбайливим, зацікавленим у всьому, що ми робимо, Він поважає нашу індивідуальність, вміло навчає нас, Він мудро веде, завжди доступний, допомагає нам зрілішати, бути порядними і праведними.

Якщо ми не сприймаємо Бога саме таким, наше розуміння Його є млявим і наші взаємини з Ним є слабкими. Наша схильність сприймати Бога як холодного, жорсткого, суворого і Якому важко догодити, повністю суперечить тому, як Він виявляє Себе у Христі. Наше розуміння себе, наше відчуття свободи та радості і наша відвага у світі серйозно постраждають, якщо ми не довірятимемо Його батьківській любові. І ми тому не довіряємо, що не розуміємо, наскільки Його любов є радикально безумовною.

Для нас природно сприймати свій статус улюблених дітей як такий, що обтяжений умовами, а отже, є незахищеним. У нашому житті любов більшості людей, яку ми переживаємо, передбачає певні умови. Нам довелось щось зробити, щоб заслужити її та впевнитися, що вона триває. Цю радикальну невпевненість ми переносимо в наші стосунки з Богом. Ми припускаємо, що Він готовий забрати від нас Свою любов після наступного хибного кроку, який ми зробимо. «Навіщо Йому діяти щодо мене з добротою і щедрістю?» – цілком природно говоримо ми. Але, хоч це запитання звучить цілком при-

родно, воно зовсім неправильно інтерпретує хрест і те, що він приніс. Якщо ми прийняли Христа, ми більше не повинні намагатися заслужити собі благословення своїми добрими вчинками, ані не повинні зосереджуватися на всіх причинах, чому ми на них не заслуговуємо. Те, що Христос здобув на хресті, є непорушним і безповоротним. Якщо ми це збагнемо, то спосіб нашого життя радикально зміниться. Ми будемо жити у світі з упевненістю й радістю, яких у нас не можна буде відібрати. Переконанням наших сердець і сутністю нашої ідентичності будуть слова: «Я – дитя Боже, і Він є моїм Батьком». Це формуватиме наше поклоніння, молитви і весь наш погляд на життя.

5. Ми є Божими дітьми, тому що живемо праведним життям, чи ми живемо праведним життям, тому що є дітьми Божими?

Це запитання може здатися очевидним після попереднього запитання, але в будь-якому випадку Ви можете поставити його. Воно покаже, чи люди зрозуміли те, що обговорювали щойно. Якщо одним реченням, то відповідь така: ми живемо праведним життям, тому що є дітьми Божими. Праведна поведінка впливає з нашого життя, тому що Бог зробив нас Своїми дітьми Його Духом. Іван це чітко показує у 29-ому вірші: праведність – це плід того, що ти народився від Бога. Коли Божий Дух відроджує нас і спонукає нас народитися згори, неминучим наслідком цього є життя у слухняності. Подяка Богові за те, що Він зробив нас Своїми дітьми, схиляє нас до слухняного життя. Ми не живемо в страху, що Він позбавить нас статусу Своїх дітей, якщо ми не будемо слухатися Його. Ця відмінність у розумінні вирізняє християнина з-поміж нехристиян, відрізняє людину, яка розуміє благодать, від мораліста.

6. Іван говорить нам у дуже чорно-білих барвах, що ми є або дітьми Божими, які живуть праведно, або ж дітьми сатани, які живуть гріховно. Враховуючи Іванові слова, що той, хто стверджує, що не має гріха, обманює себе, як ми повинні розуміти його слова у 9-ому вірші: «Кожен, хто родився від Бога, не чинить гріха»?

У Біблії сказано, що не всі люди є дітьми Божими у тому розумінні, яке окреслене словами Івана у наведеному уривку. Не всі мають право доступу до Бога, привілей називати Його Батьком чи право на повну впевненість у Його добрій волі щодо них. Це може шокувати деяких людей, але Біблія чітко цього навчає (див. Івана 8:31-47). Водночас головна думка Івана у наведених віршах полягає не в цьому, і я б не зосереджувався на цьому питанні. Реально його тривожить те, щоб бути впевненим, що хибні переконання не утверджуються й не підтримуються. Він хоче, щоб ми знали, що, якщо ми «продовжуватимемо грішити», це буде свідченням того, що ми не є Божими дітьми. Тепер, у світлі 1 Івана 1:8-10, цей уривок не означає, що ми стали безгрішними. Про що ж тоді він говорить?

Я подаю декілька цитат Далласа Уїлларда³ з того, що він почув на малій групі, яка вивчала цей уривок, щоб показати, що цей уривок не може означати:

«Пряме читання уривка, здавалося б, не подає жодного вибору: або людина є вільною від гріха, або ж вона не є Божою дитиною. Дуже важкий вибір! Але один із розумних членів малої групи запропонував всім відому «інтерпретацію спасіння». Згідно з цією

інтерпретацією, форма грецького дієслова, перекладеного як «чинити», вказує на постійну дію. Отже, справжнім значення мало б бути те, що той, хто народжений від Бога, не грішить весь час або постійно. Бачимо коротку мить перемоги».

«Але це були розумні люди або ж вони не були б там, де були. Було швидко зазначено, що навіть найбільші грішники не грішать *постійно*. Вони також бувають добрими. Невже просто не грішити *постійно* було б достатньо, щоб виокремлюватися з-поміж грішників як дитина Божа? Чи людина, народжена від Бога, не грішитиме у вівторок, четвер і суботу, але чинитиме гріх у понеділок, середу і п'ятницю? Чи не могли б Ви вбивати когось кожні десять років і все ще виконувати умову, що Ви не грішите постійно? Можливо, навіть раз на п'ять років або через кожні п'ять тижнів?»

«Крім того, чи не внесло б це хаос у вчення Нового Заповіту, якби ми додали слово «постійно» в переклад *кожного* використаного активного дієслова? Експерименти з декількома уривками тексту показали, що це сталося б. Але якщо ми не додаємо його в кожному випадку, то чому повинні додати його лише в цьому, якщо не брати до уваги те, що ми хотіли б знизити напругу між цим уривком і нашим життям».

Я подав декілька цитат, щоб показати Вам, яким веселим може бути вивчення Біблії, але також щоб вказати на проблему. Як зрозуміти цей уривок без зайвого послаблення напруги? Я думаю, що ми можемо зрозуміти його так: Іван каже, що реальні зміни в нашому характері повинні бути видимі. Якщо ми дійсно є дітьми Божими, наше життя буде виявляти зростання у святості й любові. Якщо ми не бачимо зростання у святості (хоча воно може не відбуватися з такою швидкістю, з якою ми хотіли б, і в тій сфері, в якій ми хотіли б), ми повинні серйозно глянути на реальність нашої віри. Іван настільки категорично проголошує свою позицію також і тому, що прагне знищити лжевчителів. Через свої хибні вірування, пов'язані з природою спасіння, ці люди були байдужими до гріха і заперечували його вплив. Їм і тим, на кого вони вплинули, Іван проголошував несумісність гріха із життям християнина.

7. Що Іван каже нам про природу гріха і яке це дає розуміння щодо Вашого гріха? Як стосунки з Христом змінюють ставлення до гріха?

Коли Іван говорить, що гріх є беззаконням, він тим самим не дозволяє нам ставитися до гріха легковажно, називаючи його «слабкістю характеру» або «проблемою особистості», у яких ми можемо звинувачувати наших батьків. Описуючи гріх саме таким чином, Іван доносить той факт, що гріх є не просто помилкою. Він є активним спротивом Божій волі й порушенням Його священного закону. У поняття закону входить також і Законодавець. Коли ми грішимо, ми не просто порушуємо абстрактний принцип, а зневажаємо самого Законодавця. Особисто мене ніколи не турбувало порушення абстрактного принципу, але мене глибоко тривожить знання того, що я образив Бога – Того,

Хто витримав неймовірні випробування, щоб продемонструвати Свою любов до мене. Важливо розуміти гріх співвідносно, а не абстрактно.

Іван говорить нам, що Христос «з'явився, щоб гріхи наші взяти» і «щоб знищити справи диявола», засудження через гріх і він уже не має влади над нами. Тому ми можемо вільно насолоджуватися спільністю з Богом і боротися з гріхом. Християнин не може цього не робити – ці поняття є несумісними. Христос прощає гріх, руйнує його силу і дає нам можливість побачити його як особисту образу, а не як абстрактний хаос.

8. Як та людина, що народилася від Бога, чи можете Ви простежити родинні риси послуху і любові, які розвиваються у Вашому житті? Які речі або обставини Бог використовував, щоб породити ці зміни?

Це абсолютно практичне запитання, яке не потребує коментарів, але воно може активізувати та змінити людей у Вашій групі. Ви можете поставити це запитання до всієї групи або розділити її на менші групки для обговорення, якщо це більше стимулюватиме людей відкриватися.

-
1. J. I. Packer, *Knowing God* (Д. Пакер «Пізнання Бога») (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1973), p.181.
 2. Dick Keyes, *Beyond Identity* (Дік Кейес «Поза ідентичністю») (Ann Arbor, Mich.: Servant Books, 1984), p. 26.
 3. Dallas Willard, *The Spirit of the Disciplines* (Даллас Віллард «Дух дисциплін») (San Francisco: Harper & Row, 1988), pp. 11-12.

1 Івана

Покликані любити

Заняття 5 | 1 Івана 3:11–4:6

Яке визначення любові пропонує наша культура і як це показано в піснях і фільмах? Яким чином це наше культурне розуміння впливає на наші стосунки, дружні відносини, громади, церкви і суспільство?

Прочитайте 1 Івана 3:11 – 4:6

КЛЮЧОВІ ДУМКИ

Раніше Іван закликав віруючих перевіряти себе, чи живуть вони чистим і праведним життям і чи уникають гріха. У цьому уривку Іван продовжує наголошувати на важливості плодів у житті віруючого. Подібно до того, як праведне життя є свідченням того, що ми були народжені від Бога, так і любов до інших є доказом того, що ми перейшли від смерті до життя. Іван хоче, щоб його читачі мали таку спільність із Богом, яка є вільною і необмеженою. Коли ми досліджуємо наші серця і життя у світлі таких стандартів, наша совість неминуче порушує питання, які кидають нам виклик. Ось чому Іван говорить про совість, яка засуджує те, що може сильно зашкодити нашій спільності з Богом. І наостанок, як продовження своїх слів про лжевчителів (антихристів), Іван іще раз наголошує на потребі протистояти тим, хто відхиляється від основних істин християнської віри.

КОМЕНТАРІ ДО УРИВКА ТА ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ

Вступне запитання

Одержимість нашої культури любов'ю акцентує на любові як суб'єктивному пережитті. Любов окреслюють як приголомшливе почуття, пристрасть, яка поглинає нас. Вона, по суті, є егоїстичною та егоцентричною, зосереджуючи увагу на «мені» і «що я відчуваю». Ми постійно прагнемо мати почуття любові, тому що вона зробить нас щасливими.

Таке розуміння любові має численні негативні наслідки. Щойно почуття зникають (хтось когось «розлюблює»), вичерпується і почуття обов'язку перед іншою особою, групою чи спільнотою. Ніде це не видно чіткіше, ніж у ставленні людей до шлюбу.

Шлюбне зобов'язання іншій особі традиційно було пожиттєвим – обіцянкою бути поруч зі своїм чоловіком/дружиною, незважаючи ні на що. Це зобов'язання найконкретніше проявлялося через складання обітниць і церемонію шлюбу перед державою. Але в наш час таке зобов'язання стає все менш популярним під приводом того, що «неромантично» розглядати свідоцтво про шлюб як те, що має щось спільне з сутністю шлюбу. За словами Джоні Міт-

челла: «Ми не потребуємо папірця від держави, який підтверджуватиме нашу любов».

Колись шлюбні обітниці були запевненням подальшої любові. А в наш час їх сприймають як щось, не більше за проголошення кохання у певний момент. Сутність любові більше не розглядають як зобов'язання жертвувати собою заради благополуччя іншої людини, які можуть і не супроводжуватися почуттям любові і тепла. (Зауважте, що «папірець» підкріплював чиєсь зобов'язання і ухилитися від шлюбу ставало важче). Тепер сутність любові трактують саме як почуття любові й тепла. Про це свідчать твердження людей, які скасовують свої шлюби: «Ми просто вже не кохаємо одне одного» або «Іскра просто вже згасла». Через те, що ми одержимі тим, щоб добре почуватися, а не щоб нам самим бути добрими, ми уникаємо будь-якого зобов'язання чомусь більшому за нас самих. І, як наслідок, послаблюються наші сім'ї, дружба, церкви, громади і суспільство.

1. Як би Ви підсумували цей уривок, особливо вірші 3:11-2? Який зв'язок цих віршів із тим, про що Іван писав раніше?

Дивіться на попереднє запитання.

2. Закликаючи нас до життя в любові, Іван спочатку подає приклад ненависті, який допомагає нам зрозуміти, що таке любов, і закликає нас до самоаналізу. Що сказано у цьому уривку про ненависть? Яка його мета, ідея та спонукання? Як це проявляється відкрито і непомітно? Яке свідчення про людину дає присутність ненависті та відсутність любові?

Іван використовує приклад Каїна й Авеля, щоб більш конкретно розкрити питання ненависті. Якщо любов є зобов'язанням, вчинками і самопожертвою, необхідними для того, щоб звеличити і збудувати когось, щоб та людина була такою, якою Бог призначив їй бути, тоді ненависть є бажанням і вчинками завдати болю, зруйнувати і знищити іншу людину. Ненависть є негативною; вона прагне завдати шкоди іншим людям, навіть убити їх. У більш непомітних формах вона проявляється у прагненні змусити інших відчувати себе гіршими або може набирати форми звичайної байдужості. Однак у цьому уривку Іван конкретно говорить про ненависть до християн, яка випливає з ревності щодо чиєїсь праведності. Щоразу коли ми насміхаємося з праведності іншої людини (не слід плутати із самовдоволенням), ми ставимо під сумнів реальність нашого народження згори.

Праведність інших повинна бути метою, до якої ми повинні заохочувати. Вона завжди має викликати у нас приємні відчуття і радість. Відчуття ненависті до когось є гіршим, ніж вбивство, каже Іван, знаючи, що ми покликані дотримуватися не тільки букви закону, але також і його духу. У цьому місці треба додати, що кожного разу, коли ми робимо християнство справою зовнішньої відповідності закону, не враховуючи питання ставлення у серці, ми занижуємо його вимоги так само, як це робили фарисеї. Ми також повинні пам'ятати, що, незалежно від того, якими б теплими не були наші почуття до людей, ми не наповнені біблійною любов'ю до них, якщо не будемо прагнути задовольнити їхні потреби.

3. Яке визначення любові Ви дали б на основі слів Івана у 16-18-ому віршах? Чому смерть Христа на хресті є найвищим проявом любові? Як цей приклад може допомогти Вам любити людей, яких важко любити?

Дивлячись на ці вірші, ми можемо сказати, що любов є позитивною силою, яка прагне іншій людині тільки добра. Любов спонукає до вчинків, аж до самопожертви. Смерть Христа підкреслює той факт, що цю любов можна і потрібно проявляти навіть до тих, хто є нашими ворогами. Христос помер за нас, коли ми були безбожними бунтівниками, які плювали Йому в обличчя і відкидали Його любов. Незалежно від того, що робить для нас інша людина, це ніколи не зрівняється з тим, що ми чинили Богові, коли Він проявляв Свій найвищий акт любові до нас. Тому жоден вчинок з боку іншої людини не може бути підставою для нашої нелюбові чи для того, щоб не служити їм. Це не означає, однак, що ми повинні підтримувати гріховну поведінку і потурати їй. Іноді любити когось означає встановлювати рамки і обмеження так, щоб любити грішника, а не гріх.

Зрозуміло, що оскільки таку любов потрібно без застережень виявляти своїм ворогам, то її також потрібно виявляти нашим друзям і знайомим. Божа любов до нас закликає і спонукає нас до жертвовної любові. Проте самопожертва не передбачає тільки масштабні героїчні вчинки. Навряд чи буде потреба померти за когось, але ми часто будемо чути заклик помити посуд сусіда по кімнаті, вислухати по телефону когось, хто є самотнім, або провести час із виснаженою людиною.

4. К. С. Льюїс писав: «Легко бути сповненим ентузіазму любити Людство з великої «Л», замість любити окремих людей, особливо нецікавих, дратівливих, розпусних чи непривабливих у чомусь іще. Любити всіх загалом може бути виправданням, щоб не любити нікого конкретно». З якими перешкодами ми часто стикаємося, коли прагнемо любити інших? Що втримує нас від практичної любові до інших? Які істини можуть допомогти нам протистояти цим перешкодам?

З усіх перешкод і завад, що стоять на шляху любові до інших, які можна згадати, найпоширенішою проблемою є наш власний егоїзм. Якщо щось може завдати нам болю, дискомфорту або незручностей чи зменшити наше тимчасове задоволення, ми часто уникаємо цього, як чуми. Справді, коли ми починаємо чесно міркувати над своїм життям, то починаємо розуміти, що є невдахами, коли мова йде про любов до інших. Так, багато з того, що виглядає як любов, відбувається тільки тому, що змушує нас відчувати себе краще і є зручним у той момент. Часто воно не виходить із серця, яке турбується про добробут іншої людини.

Разом із цією перешкодою іде наша нездатність бачити потреби інших. Часто це відбувається через ліню; ми не працюємо над тим, щоб бачити потреби інших. Ми часто не запитуємо себе: «Що відбувається в житті цієї людини? Що я можу зробити, щоб підбадьорити її і – насамперед – наблизити її до Бога?» Якщо ми не розпізнаємо потреби інших (для цього іноді достатньо просто запитати, як вони почуваються!), нам буде важко зростати в любові до інших. Єдиним способом боротьби з цими схильностями є конкретний, регулярний самоаналіз, рекомендований у наступному запитанні.

5. Подумайте про трьох людей, яких Вам важко любити. Які кроки Ви можете зробити, щоб любити їх більше?

Зрозуміло, що імена осіб не потрібно обговорювати, але Ви можете заохотити всіх до практичного діалогу щодо цього запитання. Важливо, щоб люди присвятили час і подумали над цим запитанням та розробили плани конкретних дій. Це може охоплювати працю над власною мотивацією, щоб любити інших, всесторонньо обмірковуючи характер Божої любові до них.

6. Що зі сказаного Іваном до цього моменту спонукало його до обговорення проблем нашого серця (вірші 19-21)?

Оскільки ми покликані до високого стандарту жертвовної любові, наше серце (совість) може звинувачувати нас, що ми не є добрими християнами, коли бачимо, як мало ми відповідаємо цьому стандарту і наскільки погано ми любимо. Коли це відбувається, ми повинні знати, як реагувати.

7. Яка роль совісті? Чому так важливо мати чисту і мирну совість? Як Іван радить нам давати собі раду з совістю, яка засуджує? Які істини ми повинні згадувати і як вони можуть допомогти нам звільнитися від совісті, яка засуджує?

Серце або совість пов'язує нас із Божим законом. Воно показує нам, де ми зійшли зі шляху (а отже, завинили) і де ми нічого поганого не вчинили (а отже, є невинними). Воно слугує «Божим монітором у душі»². Совість є чудовим даром для нас, але, як і будь-яка інша людська здатність, вона була спотворена гріхопадінням. Тому іноді вона звинувачуватиме нас помилково, що породжуватиме хибне почуття провини, а іноді й невідповідно вибачатиме нам, що породжуватиме хибне почуття безневинності.

Наша совість закликає нас до відповідальності щодо нашої любові до інших людей. До тієї міри, що, коли ми не виявляємо її, наша совість справедливо звинувачуватиме нас. Тих, хто не проявляє видимої любові до інших, совість буде відповідно засуджувати, послаблювати їхню впевненість у спасінні і, сподіваюся, підштовхуватиме їх поклатися на Христа. Присутність любові Христа у житті християн буде стримувати їхню совість від засудження. Це має першорядне значення, оскільки совість, яка постійно звинувачує і засуджує, унеможлиблює радісне християнське життя. Якщо Ви не впевнені у своїх стосунках із Богом, то служитимете Йому зі страху, а не з вдячності. Ви не будете вільні; ви перебуватимете в рабстві без упевненості, що Ваші молитви буде почуто або що вони отримують відповідь.

Сказавши це, ми повинні ще раз ствердити, що наші діла не визначають наші стосунки з Богом. Ці стосунки виникають тільки із завершеного діяння Христа, коли ми приймаємо Його. Дух діє в нас, підтверджуючи цю істину в наших серцях, і спосіб життя у любові стає доказом того, що Дух працює в нас. Без такого доказу на підтвердження наші слова, що ми є християнами, викликають підозру.

Проте справжній християнин із чутливою совістю іноді помилково відчуватиме звинувачення совісті, тому Іван підбадьорює нас, нагадуючи, що Бог

більший від нашого серця. Цим він ніби каже, що наша совість не є безгрішною; вона може несправедливо звинувачувати нас. Тоді ми повинні звертатися до Бога, Який є більшим і знає більше за наші серця. «Він знає все, в тому числі наші таємні мотиви і глибинні наміри та буде більш милостивим до нас, ніж наше серце. Його всезнання має принести нам полегшення, а не страх»³. Він бачить у нас докази нового народження, навіть коли ми самі їх не бачимо.

По суті, коли наша совість засуджує нас, ми покликані покладатися на Христа і Його діяння від нашого імені. Як автор Послання до євреїв нагадує нам: «Скільки ж більш кров Христа, що Себе непорочного Богу приніс Святим Духом, очистить наше сумління від мертвих учинків, щоб служити нам Богові Живому!» (9:14).

8. Прочитайте 23-й вірш. Чому цей вірш є таким чудовим підсумком християнського покликання?

Цей вірш містить заклик до віри *та* вираження цієї віри у вчинках. Якщо якийсь із цих компонентів відсутній, то те, що у Вас є, – це *не* християнство. Життя, сповнене добрих вчинків та активності, не є християнським життям, якщо Ви не повірили в Ісуса Христа. Ви не є християнином також і тоді, коли сповідуєте віру в Христа без відповідного христоподібного способу життя.

9. У 4:1-6 Іван ще раз торкається теми лжевчителів. Чому так важливо перевіряти їх? Що відрізняє лжевчителів від віруючих? Яким чином слова Івана є корисними в культурному кліматі, де люди схильні вірити, що одні релігійні переконання не є кращими за будь-які інші?

У всьому цьому листі Іван намагався викрити спосіб життя і зміст вчення лжевчителів. У цих віршах він знову попереджає про їхню небезпеку для християнина. Всі вчителі діють або Духом Христа або духом сатани. Християнин повинен розрізняти цих духів так, щоб його спільність із Богом не була під загрозою. Немає сильнішого способу порівняти конкурентні релігійні погляди на дійсність. Коли щось не від Бога, значить воно від сатани. Це – потужні слова для культури, яка так глибоко цінує толерантність. Звичайно, толерантність – це одне, а релятивізм – зовсім інше. Перше повинно характеризувати християнина; останнє треба розглядати як надзвичайно небезпечну, якщо не вбивчу, ваду.

1. C. S. Lewis, cited in John R. W. Stott, *The Letters of John, Revised Edition* (слова К. С. Льюїса, зацитовані у книзі Джона Стотта «Послання Івана») (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1964, 1996), p. 147.
2. J. I. Packer, *A Quest for Godliness* (Д. І. Пакер «Прагнення до благочестя») (Wheaton, Ill.: Crossway Books, 1990), p.110.
3. John R. W. Stott, p. 150.

1 Івана

Надія

Заняття 6 | 1 Івана 4:7-21

Які істини, на Вашу думку, християнам найбільше потрібно зрозуміти, щоб вести живе і здорове християнське життя? Чому?

Прочитайте 1 Івана 4:7-21

КЛЮЧОВІ ДУМКИ

Іван докладав найбільше зусиль для того, щоб упевнитися, що наша спільність із Богом процвітає. У цьому уривку Іван глибоко пояснює істину, що Бог любить нас. Нам це дуже потрібно, якщо ми, грішні, хочемо наблизитися до Бога. Іван докладав чималих зусиль, щоб переконати нас у реальності Божої любові. Він також говорить про те, як знання цієї любові та покладання на неї повинні впливати на те, яким чином ми думаємо і живемо кожного дня.

Це може вплинути на наше життя двома конкретними способами. По-перше, якщо ми дійсно знаємо і покладаємося на Божу любов, ми більше не повинні боятися Божого суду. Всі перешкоди на шляху нашої спільності з Ним повинні бути усунені, незалежно від того, наскільки сильно ми відвернулись від послуху Йому. По-друге, якщо ми дійсно знаємо Божу любов і покладаємося на неї, то будемо природно виявляти жертовну любов до інших.

КОМЕНТАРІ ДО УРИВКА ТА ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ

Вступне запитання

Можна поставити це запитання по-іншому (без християнської лексики) ось так: «Якою є найважливіша потреба людей, окрім необхідних щоденних засобів для існування, щоб жити і функціонувати якнайкраще?» У відповідь цікаво навести висновки, до яких дійшов у своїх дослідженнях філософ і психолог Абрагам Маслоу. Він виявив, що, коли у людей задоволені щоденні потреби їжі та одягу, найкритичнішою людською потребою для того, щоб бути щасливим, стає почуття приналежності, прийняття та безпеки. Глибоке розуміння Божої любові дає це відчуття приналежності, прийняття та безпеки. Все інше християнське життя випливає з цього.

- 1. Багато людей дивиться на свої зовнішні обставини, щоб визначити, чи Бог їх любить. У чому тут проблема? Як, за словами Івана, ми насправді можемо дізнатися, що Бог нас любить?**

Якщо обставини Вашого життя є підґрунтям Вашого розуміння Божої любові до Вас, то Ви зіткнетеся з двома проблемами. По-перше, Бог застерігає нас проти такого оцінювання. По-друге, Ви зрозумієте, що обставини змінюються частіше, ніж пори року. Християнство не дає жодних гарантій того, що в житті

не буде труднощів та розчарувань. Але багато (якщо не більшість) людей черпає своє розуміння Бога на основі обставин. Вони кажуть: «Бог, напевно, не любить мене, тому що мій бізнес не процвітає... я досі не одружений... у мене жахливий шлюб... я не можу отримати роботу» тощо. Тому Божа любов сприймається як швидкоплинна. Це не дає жодного відчуття безпеки.

Проте Іван відкрито говорить у цьому уривку, що наші обставини *або* почуття не визначають, чи любить нас Бог, чи ні. По суті, він говорить: «Не шукайте там Божої любові. Почуття і зовнішній вигляд можуть бути оманливими. Натомість дивіться на два незмінних Божих дари: Його Сина (вірші 9-10, 14) і Його Духа (вірш 13). На думку Івана, це – єдині беззаперечні та безпомилкові докази Його любові: «Ось як Бог показав Свою любов до нас». Запевненням Його любові для Вас має бути розуміння того, що Бог дав Вам Свого Сина і Духа. Сприятливі обставини не є гарантією Його любові, так само, як неприємності не є гарантією Його невдоволення. Якщо Ви схильні дивитися на Ваші обставини й робити висновок, що «Бог не піклується про мене», Вам варто глянути на ці два дари. Заглибтеся у подив, що Хтось може бути настільки щедрим і великодушним до Вас. Жодні інші докази не є достатньо сильними, щоб перевершити свідчення цих двох дарів.

2. Чому Божі дари Його Сина та Духа є такими переконливими доказами Його любові? Яку роль вони виконують у нашому житті?

Ці дари є переконливими доказами Божої любові до нас, тому що вони задовольняють наші найважливіші потреби. Якщо Бог задовольнив мої найважливіші потреби, зазнавши для Себе великих втрат, я можу впевнено сподіватися, що Він бажає мені тільки найкращого, незалежно від моїх теперішніх зовнішніх обставин. Це – основна думка Павла в Посланні до римлян 8:32: «Той же, Хто Сина Свого не пожалів, але видав Його за всіх нас, як же не дав би Він нам із Ним і всього?» Бог дбає про наше щастя. Ми повинні покладатися на це.

Як ці дари задовольняють наші найважливіші потреби? По-перше, посилавши Ісуса Христа як спокутну жертву за гріх, Бог повертає нас у стосунки з Ним. Смерть Ісуса Христа зводить нанівець осудливу та впливову силу гріха. Через смерть Христа ми отримали незаслужене прощення і силу, щоб ходити у слухняності Богові. Мабуть, варто сказати, що наша вдячність і здивування від дару Сина безпосередньо пов'язані з глибиною нашого розуміння *серйозності* гріха. Такою мірою, що, якщо Ви применшуєте серйозність гріха і його вплив на нас (він зробив нас мертвими для Бога, зробив нездатними відповісти Йому, поставив нас у ситуацію Його всеосяжного лютого гніву, зробивши нас Його ворогами), Ви применшуєте велич та силу Божої любові.

Саме в тому, щоб позбавити нас нашої проблеми гріха, найбільш чітко проявляється Боже милосердя. Наприклад, якщо Вам скасували борг у розмірі п'яти доларів, Ви скажете «дякую». Якщо Вам скасують борг у розмірі п'ятисот доларів, і Ви знаєте, що це чимало коштувало тій людині, Ви найімовірніше скажете: «Дуже дякую» і надішлете листівку з подякою. Якщо хтось скасує Вам борг на п'ять мільйонів доларів, Ви, напевно, намагатиметеся зробити все, що зможете, щоб висловити свою подяку за таку щедрість. Це пояснює, чому Марія намастила ноги Ісуса парфумами та зі слізьми обтерла їх волоссям. Ось

чому Ісус на це відповідає: «Численні гріхи її прощені, бо багато вона полюбила. Кому ж мало прощається, такий мало любить» (Луки 7:47).

Дар Духа також має вирішальне значення, тому що Він скеровує наші серця до Бога. Вперше він показує напрямок нашим серцям, коли ми визнаємо Ісуса Сином Божим. Ми знаємо, що маємо дар Духа не від якогось суб'єктивного пережиття, але з того факту, що можемо визнавати, що Ісус є Христос. Це не означає, що Святий Дух не може суб'єктивно передавати Божу любов до нас (як сказано в Посланні до римлян 5:5 – «Любов Божа вилася в наші серця Святим Духом, даним нам»), але це не те, що насамперед має на увазі Іван.

3. Як впевненість у Божій любові впливає на наше сприйняття обставин у нашому житті, що змінюються (іноді в добрий бік, а іноді – у поганий).

Божя любов допомагає нам пам'ятати про велику картину наших обставин. Ці два дари надійно підтверджують, що Він любить нас і бажає нам тільки *найкращого*. Це два якорі, за які ми можемо триматися, незважаючи на будь-які докази протилежного. Ми не заперечуємо того, що можемо переживати у своєму житті справді болісні моменти. Вони часто трапляються, але не повинні бути підставою для висновку, що «Бог не любить».

4. У 16-ому вірші Іван робить висновок: «Ми познали й увірували в ту любов, що Бог її має до нас». Як Ви розумієте ці слова? Що означає покладатися на щось? Як пізнання і покладання на Божу любов проявляються у повсякденному житті?

Це один із найглибших віршів у Біблії. Пізнавати Божу любов і покладатися на неї означає, що Ви розумієте її своїм розумом і серцем. Відповідно, Ви залежите від неї. Коли Ви дійсно розумієте Божу любов (хоча ми ніколи повністю не осягнемо її на цьому боці небес), Ви починаєте покладатися на неї. Вага Вашого непослуху чи Вашої боротьби з гріхом не може порушити чи послабити Божу любов. Він першим полюбив нас, коли ми були ще грішниками, тому думки про те, що Він перестане любити нас, тому що ми досі є грішниками, позбавлені сенсу. Ми переконаємося в цьому, коли чинимо щось, що Йому не подобається, і бачимо, як Він карає нас так само, як земний батько може карати дитину, яку любить. Наше суб'єктивне пережиття Його любові може послабитися, але Божя любов для нас залишається незмінною. Вона ні не зменшується, ані не зростає. Як так може бути? Він уже любить нас кожною ниткою Свого єства.

Д. І. Пакер пише: «Бог є любов» – це повнота істини про Бога для християнина... Все, що трапляється з ним, виражає Божу любов до нього... Бог є любов'ю для нього – святою, всемогутньою любов'ю – в будь-який момент і в будь-якому випадку щоденного життя. Навіть якщо він не може побачити причин і наслідків Божого діяння, він знає, що у ньому та навколо нього – любов, і тому він може завжди радіти, навіть тоді, коли, згідно з людськими стандартами, все йде шкереберть. Він знає, що справжня історія його життя є «милістю від самого початку і до кінця – і він буде радіти», як це оспівує гімн¹. Таке розуміння Божої любові має важливе значення для здорового християнського життя. Будь-яке інше розуміння робить нас бідними і слабкими.

5. Коли Іван каже, що немає жодного страху в любові, про який вид страху він говорить? Страх чого? Чому не можна боятися і покладатися на Божу любов одночасно?

Іван конкретно посилається на страх перед останнім Божим судом і остаточним відкиненням, якого після цього суду зазнають ті, хто не повірив у Христа. Коли ми збагнемо досконалу, непохитну Божу любов Бога й увійдемо в ці стосунки взаємної любові, там уже не буде місця для страху. Страх пов'язаний із покаранням, говорить Іван. Ті, хто зіщулюється зі страху перед Богом, хто підозрює, що Він може відкинути його в будь-який момент, показують не тільки те, що не довіряють Божій любові, а й те, що вони її не розуміють. Вони не бачать, наскільки великим насправді є дар Сина, що через Його смерть були прощені всі наші гріхи і наш статус дітей Божих затверджений остаточно і безповоротно. Християнин, який дійсно розуміє Божу любов, безстрашно падає в Батьківські обійми.

6. Якщо досконала любов проганяє страх, тоді чому ми так часто живемо з почуттям провини і страху? Що з цим робити?

Оскільки багато людей страждає від цієї проблеми, відповідь на це запитання є продовженням того, про що було згадано раніше. По суті, ми живемо з почуттям провини і страху, тому що не розуміємо повного прийняття і безпеки, які для нас стали наслідками смерті та воскресіння Христа. Наше розуміння Божої любові у Христі є неглибоким і поверхневим. Щоб впоратися з цією проблемою, нам потрібно зростати у пізнанні висоти, ширини, довжини і глибини Божої любові (Ефесян 3:18). Ми повинні розмірковувати про цю любов і радіти в ній. Ми не робимо це для того, щоб зосереджуватися на абстрактному понятті, але щоб зауважити конкретні речі, які Божа любов здохнула через Христа, і конкретні шляхи, якими ця любов проявляється у Христі. Про багато з них ми говорили на попередніх заняттях.

7. Що, за словами Івана, буде неминучим наслідком пізнання Божої любові в нашому житті?

Той, хто знає і покладається на Божу любов, неодмінно любитиме інших, зокрема, братів і сестер, яких любить Бог. «Ми любимо Його, бо Він перше нас полюбив». Ми не любимо, щоб бути любленими Богом, а тому що Він першим полюбив нас. Ми у видимий спосіб проявляємо любов невидимого Бога через власні вчинки. Іван упевнений, що ті, хто живе в Божій любові, будуть мати життя, сповнене любові. Це – природно. Якщо так не є, то наше визнання віри треба поставити під сумнів. Очевидно, що наші слова про насолоду Божою спільністю варто трактувати тоді як фальшиві.

8. Як Ви реагуєте на привілей і відповідальність робити невидимого Бога видимим через життя у любові? Над якими стосунками Вам варто попрацювати, щоб демонструвати таку любов?

Чисто практичне запитання. Перше питання, безумовно, можна розглядати в групі. Друге питання можна обговорювати у великій групі (хоча Ви можете не отримати жодної відповіді), у менших групах або кожен може обдумати його індивідуально.

¹. J. I. Packer, *Knowing God* (Д. І. Пакер «Пізнання Бога») (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1973), p. 111.

1 Івана

Впевненість у тому, що ми належимо Богові

Заняття 7 | 1 Івана 5:1–21

Прочитайте 1 Івана 5:1 – 21

КЛЮЧОВІ ДУМКИ

У цьому уривку Іван повторює багато з того, про що він говорив раніше, хоча, зазвичай, трохи в іншому ракурсі. Це повторювання і те, що лист уже завершується, увиразнює тенденцію уривка переходити від теми до теми. Проте все, про що він говорить, допомагає передати основну тривогу, яку він описав в цьому листі, а саме, щоб ми були впевнені в нашому статусі прийнятих Богом і раділи з повноти того, що є Його дітьми.

КОМЕНТАРІ ДО УРИВКА ТА ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ

- 1. Що означає «народитися від Бога?» Яку «перевірку» Іван подає нам у перших двох віршах, щоб визначити, чи ми народилися від Бога? Яким чином наслідки нового народження нерозривно пов'язані один з одним?**

Ярлик «народжений згори» зазвичай сприймають у нашій культурі як зневажливу фразу, часто ставлячи його на певному сегментові християн, яких сприймають як невірні, малограмотних, нетолерантних, а іноді – як самовдоволених релігійних фанатиків. За моїми оцінками цей стереотип обмежує використання цієї фрази у спілкуванні з тими, хто не належить до церкви. Однак навіть якщо ця фраза не діє в нашій культурі, поняття, яке лежить в її основі, є надзвичайно важливим для розуміння істинної сутності християнства. Бути «народженим від Бога» (фраза на позначення народження згори, яку використовує Іван) означає, що Бог оживив Ваше серце, щоб Ви відчували Його присутність. Він дав Вам бажання любити Його і служити Йому, а не ненавидіти Його (якою б завуальованою не була ця ненависть) чи бунтувати проти Нього. Ця фраза не належить якомусь християнському рухові, вона і є християнством. Чи використовує людина ярлик «народжений згори», чи ні – немає жодного значення.

Зовнішніми ознаками народжених згори є віра в Ісуса як Месію, любов до інших і послух Божим заповідям. Якщо цих трьох ознак немає, то слова, що людина народилася від Бога, повинні звучати підозріло. Зв'язок між цими об'єктивними ознаками мусить бути очевидним, адже Іван сказав, що основне – це визнати Ісуса Христом; якщо людина стверджує, що є живою у Бозі без такого визнання, то категорично помиляється. Наступні ознаки життя у любові і послуху, які є таким же прямим наслідком життя з Богом, також повинні бути присутніми у житті, але відіграють дещо другорядну роль. Вони є дуже важливими, але їхній прояв неминуче є недосконалим через нашу гріховну природу. Доки Ви залишаєтеся людиною, яка виявляє любов і щедрість, для світу є відносно неважливим те, у що Ви вірите. Іван стверджує, що те, у що Ви вірите, має велике і визначальне значення. Якщо людина не

вірить, що Ісус є Сином Божим, то вона не може бути народженою від Бога і не може називатися християнином. Всі ознаки є обов'язковими: віра, яка не спонукає до любові, не має сенсу, і любов, яка не базується на вірі, є безсилою.

2. Іван говорить нам, що Божі закони не є обтяжливими. Що він має на увазі під цими словами? Чи вважаєте Ви, що це справджується у Вашому житті?

Якщо люди підкоряються Божим заповідям зі страху, що будуть відкинуті, покарані або через те, що Бог не любитиме їх, якщо вони не будуть слухняними, тоді їхній послух насправді дуже обтяжує їх. Це – вимушений послух, послух під тиском. Християнське життя з такою мотивацією концентрується на ділах, а не на прийнятті. Послух, зосереджений на прийнятті, впливає із знання того, що ми вже прийняли; а не навпаки, коли ми підкоряємося, щоб бути прийнятими. Такий послух є мотивований благодаттю, а не страхом. Ми підкоряємося, тому що Бог любить нас, а не для того, щоб Він любив нас. Ми прагнемо догодити Йому і жити згідно з Його заповідями з вдячності за те, що Він зробив, а не тому, що боїмося того, що Він може зробити з нами.

Другий фактор, завдяки якому заповіді менше нас обтяжують, є усвідомлення того, що вони не є випадковими; вони призначені для нашого блага. Вони містять інструкцію для нашого життя, і, живучи відповідно до цих заповідей, ми досягаємо повноту життя. Божі заповіді відображають Його характер, тому ми також наслідуємо Бога й набуваємо досконалості Його характеру, коли живемо за заповідями.

Незважаючи на те, що заповіді не є обтяжливими, вони не завжди даються легко. У кожному з нас є гріх, що перебуває в нас постійно, тому іноді нам буде важко виконувати Божі заповіді. Проте коли витримаємо до кінця і залишимося слухняними, ми завжди будемо відчувати радість, як би не було важко. Якщо ми хочемо, щоб дотримування заповідей було менш обтяжливим, ми мусимо викоринити послух, вмотивований страхом, проповідуючи Євангеліє самому собі. Правда в тому, що Ісус Христос уже здобув досконале, повне прийняття для нас перед Богом, і таке прийняття – яке не можна відібрати, якщо ми повірили у Нього, – забирає страх. «Ми любимо, тому що Він перший полюбив нас». Ми повинні наповнювати наші серця та уми розумінням того, що Бог щедро проявив Свою любов до нас, коли ми ще були грішниками; тоді ми дозволяємо цій любові проявлятися у послуху та вдячності. І наостанок, ми повинні пам'ятати, що Бог бажає нам тільки найкращого; Його заповіді є для нашого блага. Щоразу, коли ми слухаємо Бога, щоб unikнути суду чи отримати прийняття, заповіді стають для нас обтяжливими. Якщо ми сприймаємо Його заповіді як випадкові, шкідливі і такі, які нам перешкоджають, вони будуть обтяжувати нас. Коли так відбувається, ми повинні боротися з цим хибним мисленням і переконувати себе в істинах Божої любові, прийняття і відданості нам.

3. На попередньому занятті ми зрозуміли, що, коли Іван говорить про «світ», то має на увазі людство, яке повстає проти Бога та Його шляхів. Зважаючи на це, що має на думці Іван, коли говорить, що ми повинні перемагати світ? Яким би мало бути життя того, хто «перемагає світ»?

«Світ» належить до умонастрою, який формується, коли грішне людство повстає проти Бога та Його шляхів. У ньому є сила впливати на нас, щоб ми повставали проти Бога, Його законів і цілей. «Перемагати світ» означає протистояти цьому впливу такою мірою, щоб любити Бога всім серцем і жити згідно з Його дорогами та цілями. По суті, «перемагати світ» є синонімом до послуху Богові. У кожній культурі бунт проти Бога проявляється по-різному. Ваша група може обговорити, якими способами такий бунт проявляється у нашій культурі і чим спосіб життя у послуху вирізнятиметься у світі навколо.

4. У 6-12-ому віршах «вода» стосується хрещення Ісуса, а «кров» – Його смерті. Що Іван намагається цим сказати і як він це робить?

Від 6-го до 12-ого вірша формується твердження, яке звучить для нас дивно і яке досить важко зрозуміти. Втім, основна думка цих віршів є досить простою: «Ісус Христос – Той, Хто стверджує, що є Богом у плоті – віддав Себе як спокутну жертву за гріх, щоб ми могли примиритися з Богом. Тому повірте в Нього або ж втратите вічне життя».

Іван вказує на історичні події, які доводять, що Ісус є Христос. Подібно до зали суду, де потрібно надати свідчення двох або трьох свідків, щоб виграти справу, Іван представляє свої докази або свідчення:

- Ісус був охрещений і при цьому хрещенні Святий Дух зійшов на Нього і голос Отця пролунав словами: «Це Син мій улюблений, що Його Я вподобав» (Матвія 3:17).
- Ісус був розп'ятий як Той, Хто поніс наші гріхи, і воскрес із мертвих, доводячи, що жертва була повною і прийнятою.
- Коли ми віримо у Нього, Бог вкладає до наших сердець ще одне свідчення, що Ісус є Христос, Який оживив нас.

Разом ці три докази, або свідчення, доводять, що, поза всяким сумнівом, Ісус є Богом у плоті, нашим Спасителем.

Щоб зосередитися на практичному впливі цього уривка на життя людей, Вам, мабуть, не потрібно витратити багато часу, намагаючись зрозуміти Іванове твердження чи спекулюючи щодо інших посилань про воду, кров і свідчення про Бога. Натомість, зосередьтеся на його основній думці та її значенні: Ісус є Христос. Вибір прийняти або відкинути це свідчення є найважливішим рішенням, яке людина може зробити в житті. Питання, що стоїть перед всіма нами, таке: чи прийняли Ви це свідчення? Ваше прийняття або відкинення цих доказів буде визначати Ваше теперішнє і майбутнє життя.

Людською аналогією цього є шлюб. Коли людину запитують: «Ви одружені?», то у відповідь можна почути «так» або «ні», але навряд чи «я не впевнений!»

Те саме стосується і запитання «Чи Ви маєте життя?» Ви або маєте життя, або, у зв'язку з певними намірами і цілями, Ви маєте смерть. Якщо Ви не прийняли Ісуса Христа, яким би повним не здавалося Ваше життя, йому не вистачає життєво цілющого центру і, таким чином, воно є лише оболонкою без наповнення. Життя, про яке Іван говорить, стосується як того, що відбувається тут і зараз, так і майбутнього. Вічне життя навіть більше стосується якості життя (мати те, що дійсно має значення, щоб життя було значущим), ніж часу. Вічне життя починається вже *зараз*.

5. 13-ий вірш є підсумком Іванового послання. Коли Ви поглянете на послання в цілому, що саме переконує нас у тому, що ми маємо вічне життя?

Іван написав це послання, щоб допомогти своїм читачам відповісти на запитання: «Чи ви прийняли Сина, а разом із Ним і життя?» Він хоче, щоб вони могли ствердно відповісти на це запитання і були впевнені у своєму становищі перед Богом. Як можна перевірити, чи маємо ми життя? Один із коментаторів¹ виокремлює в посланні Івана шість критеріїв:

- Перевірка на усвідомлення гріха (1 Івана 1:8, 10)
- Перевірка на послух (1 Івана 2:3-5, 29)
- Перевірка на свободу від звичного гріха (1 Івана 3:9; 5:18)
- Перевірка на любов до інших християн (1 Івана 3:14; 4:7-8)
- Перевірка на віру (1 Івана 5:1)
- Перевірка на перемогу світу і сатани (1 Івана 2:13-14; 5:4)

Проте у цьому переліку дещо накладається. Наведені критерії можна скоротити до трьох. Впевненість можна перевірити через послух Божим заповідям, любов до братів та віру, що Ісус є втіленим Сином Божим. Може бути корисно вказати на те, що ці критерії є засобом, щоб переконатися, але водночас вони нічого не гарантують. Ісус, Син Божий, Який помер за гріхи і воскрес із мертвих, є нашою єдиною впевненістю. Він є нашою праведністю, прийняттям, нашою повнотою перед Богом. Якщо Ви плутаєте *підстави* Вашої впевненості в прийнятті (Ісуса) та засоби переконання у прийнятті (плоди у Вашому житті), Ви підмінюєте християнську віру релігією, зорієнтованою на вчинки, і починаєте слухатися Бога через страх і незахищеність. Якщо говорити по-богословськи, така помилка плутає Ваше виправдання з Вашим освяченням. Засоби переконання слід розглядати як такі, що підкріплюють те, що Ви дійсно повірили в Ісуса Христа як свого Спасителя. А Ваша праведність є даром Божим.

6. Впевненість у тому, що Бог Вас прийняв, дає Вам впевненість у молитві. Як, за словами Івана, ми можемо бути впевнені в тому, що наші молитви будуть почуті? Які умови він наводить, і як ми можемо розвивати здатність виконувати ці умови?

Іван переймається не тільки тим, щоб люди були переконані, що народилися згори і Бог їх прийняв. Як би це не було важливо, але це тільки засіб для досягнення мети: щоб вони насолоджувалися стосунками з Тим, Хто дав їм нове народження та утвердив їхнє прийняття. Один із ключових моментів, коли ми відчуваємо цю насолоду, настає тоді, коли ми стоїмо навколішках. Наша впевненість у нашому прийнятті має неминучий наслідок запевняти нас, що Бог чує нас і радіє нашою спільністю з Ним. Ми не тільки насолоджуємося пережиттям Його любові, коли молимося, нам також подобається спілкуватися з Ним про потреби Церкви та світу з упевненістю, що Він також дбає про ці потреби і відповідь на наші тривоги.

Іван подає дві умови для впевненості у молитві. По-перше, ми повинні вірити, що Бог чує нас. Така довіра є вірою на її найбільш фундаментальному рівні. Автор Послання до євреїв говорить: «Догодити ж без віри не можна. І той, хто до Бога приходить, мусить вірувати, що Він є, а тим, хто шукає Його, Він дає нагороду» (Євреїв 11:6). Якщо людина сумнівається у переконанні, що Бог чує її, то вона повинна нагадати собі великі Божі обіцянки, що вона є прийнятою і що Він бажає для неї найкращого, бажає їй добра. Бог закликає нас довірити Йому наші турботи, знаючи, що Він піклуватиметься про нас.

По-друге, ми повинні просити згідно з Його волею. Ми зростаємо в цьому, коли проводимо час, читаючи Боже Слово і пізнаючи, якими є Його турботи і цілі. Коли ми будемо це робити, то виявиться, що Його турботи ставатимуть нашими турботами.

Іноді наші пріоритети в молитві бувають дуже помилковими. Ми витрачаємо дуже багато часу, зосереджуючись на цілком особистих проблемах, пов'язаних зі зціленням, психологічною адаптацією та іншими негайними, особистими проблемами, – до такої міри, що ігноруємо великі проблеми, пов'язані з Божим Царством. Потрібно набагато більше молитов, зосереджених на Царстві. В особистих проханнях просіть Бога виявити Свою силу, красу і любов, щоб ми могли віддавати Йому хвалу і жити для Нього.

7. 16-17-ий вірші описують вид молитви, яку ми можемо з упевненістю промовляти до Бога. У світлі цього уривка і всього послання, за що і за кого ми повинні молитися? У світлі того, чого ми навчилися з цього послання, який гріх може призвести до смерті?

Ми повинні молитися, щоб наші брати і сестри у Христі могли відкинути все, що глушить радість Христа. Іван знає, що, коли ми зможемо, відкинувши гріх, жити в послуху, любові та впевненості в Божій любові до нас, це буде приносити радість нам і Богові. Це збільшить нашу ефективність у світі й означатиме поширення Божого Царства. Молитися за братів та сестер християн, яким важко, є однією з найважливіших молитов. Це саме ті речі, за які молиться Павло (див. Ефесян 1:15-23; 3:14-21; Филип'ян 1:9-11; Колосян 1:9-14 тощо).

Також важливо молитися, щоб ті, хто не має стосунків із Богом, увійшли в такі стосунки і щоб ці речі для них також стали правдою.

Я б не витрачав багато часу на другу частину цього запитання. Не те щоб вона не мала значення, але вона не є такою важливою, як багато інших істин, про які говорить Іван. Витрачати занадто багато часу на те, що означає «гріх на смерть» не буде занадто плідним і відверне Вашу увагу від важливіших проблем, які описує Іван. Ми схильні заглиблюватися у те, що важко зрозуміти, і що, зазвичай, є другорядним при вивченні Писання, і витрачати менше часу на те, що є зрозумілим і основним.

Що таке «гріх на смерть»? Судячи з того, про що Іван говорить у всьому посланні, такий гріх, мабуть, стосується тих, кому була відкрита істина, але вони навмисно її спотворили, зробивши свої серця закам'янілими. Саме це повне, відкрите і бунтівне відкинення істини Іван, мабуть, і має на увазі. Швидше за все, він би сказав, що лжевчителі вчинили такий гріх, відкинувши Ісуса як Бога у плоті. Більшість вважає, що цей гріх є синонімом до «хули проти Святого Духа», про що Ісус говорить у Євангеліях.

Ви з упевненістю можете сказати про цей гріх тільки таке: якщо Ви стурбовані тим, що могли вчинити такий гріх, тоді Ви, без сумніву, не вчинили його! Людині, яка зробила своє серце настільки закам'янілим до істини, не вистачило б чуйності перед Богом навіть припустити, що вона винна у такому гріху.

8. У 18-20-ому віршах Іван завершує своє послання шквалом підбадьорливих істин та обіцянок. Які це істини й обіцянки? Які з них найбільше підбадьорюють Вас? Чому?

Це запитання дасть Вам можливість повторити раніше згадані істини й радіти у них.

9. В останньому вірші Іван пише: «Дітоньки, – бережіться від ідолів». Що таке ідол? Як можна виявити своїх головних ідолів? У чому полягає особлива влучність цього завершального підбадьорення у світлі ключового послання Івана в цьому листі?

Ідол – це все, що перебуває на місці Бога, все, що стимулює Ваше життя і визначає Вашу поведінку, все, на що Ви покладаєтеся, сподіваючись ошчасливити себе. Наші серця є «фабриками ідолів», і ми покликані постійно викорінювати їх. Щоб зробити це, Ви повинні спочатку розпізнати власних ідолів. Будьте абсолютно безжалісними до себе, ставлячи такі запитання:

- «Чи є щось, окрім Бога, що стимулює моє життя, змушуючи мене робити те, що суперечить Його заповідям? Є щось, що діє як неправильний мотив для виконання Його заповідей?»
- «Чи є щось, окрім Бога, що, на мою думку, я повинен мати, щоб бути щасливим?»

Ви повинні переконати себе, що, підносячи ці речі до такого рівня, на якому вони починають визначати нашу поведінку і щастя, Ви робите їх небезпечними і руйнівними для Вас. Вони відвертають Вас від Бога, змушують Вас сприймати Його недостатнім для Ваших потреб і ображати Його через непослух і невдоволення. Вони ставлять Ваше життя під загрозу. Це не означає, що ці речі – чи то успіх, визнання, чоловік або дружина, благополуччя чи здоров'я – є поганими за своєю природою. Часто вони не є поганими і прагнути їх – це не завжди погано. Вони стають злом тільки тоді, коли ми підносимо їх на місце, яке їм не належить.

Ідоли є однією з основних проблем, розкритих у Писанні, і ця тема заслуговує глибшого вивчення. Тут ми тільки торкаємося цієї теми. Утім, це завершення послання від Івана є цілком влучним. Оскільки ідоли конкурують із Богом за наші серця і роблять спільність із Богом неможливою, важливо підбадьорити нас таким чином. В основі наших проблем є ідоли. Ми повинні зробити все можливе, щоб очиститися від них та уникати їх.

10. Що найважливіше з того, що найбільше запам'яталося Вам із вивчення цього послання?

Тут Ви можете поділитися істинами, які по-справжньому торкнулися Вас, а також поговорити про те, як це сталося.

1. Will Metzger, *Tell the Truth* (Віл Метцгер «Кажіть правду») (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1981, 2002), p. 82.

Частина II
Посібник
для учня

1 Івана

Життя у покаянні

Заняття 1 | 1 Івана 1:1–2:2

Коли Ви бачите, що постійно впадаєте в гріх у певній сфері, коли Ви загрузли в якомусь звичному гріху, як це впливає на Ваше життя? Як ви зазвичай намагаєтеся виправити таку ситуацію?

Прочитайте 1 Івана 1:1–2:2

1. Якою є мета Іванового послання відповідно до 1 Івана 1:1-4. Що ці вірші (зокрема, вірш 1 про «те, що ми чули, що бачили ... і чого руки наші торкалися») говорять Вам про характер християнської віри в цілому і про спілкування з Богом зокрема? Яку думку про спілкування з Богом намагається донести Іван?
2. Як, на Вашу думку, більшість людей реагуватиме на твердження про те, що стосунки з Богом є реально можливими? Чому вони можуть так реагувати? Як Ви могли б відповісти на їхнє пояснення?
3. Ці вірші змальовують чисту, приємну спільність із Богом, у якій багато віруючих не перебуває регулярно. Чому наша спільність із Богом може бути неповною?
4. У чому головна перешкода істинної спільності з Богом згідно з віршами 5-10? Що люди стверджують, коли вдають, що гріх не впливає на їхні стосунки з Богом?

5. Якщо Писання навчає, що немає жодного засудження у Христі (Римлян 8:1) і що ми були омиті з нашої провини (Євреїв 10:22), чому тоді наш гріх усе ще впливає на наші стосунки з Богом?
6. У вірші 2:1 якою, за словами Івана, є мета написаних ним речей? Як попередні десять віршів стосуються цієї мети?
7. Зауважте, що Іван каже, що написав ці слова, щоб ми «не грішили», але продовжує такими словами: «А коли хто згрішить...» Яке ж рішення пропонує Іван? Як ми повинні дотримуватися цього щодня? Якими іншими способами ми можемо долати наш гріх? Чому ми шукаємо альтернатив і чому вони є невідповідними?
8. По суті, апостол Іван закликає нас до життя у тривалій вірі та покаянні. Що таке покаяння? Яка його роль у християнському житті? Чому воно є настільки важливим і чому без нього ми приречені жити у зневірі та депресії?

1 Івана

Свобода для послуху

Заняття 2 | 1 Івана 2:3–14

Постійність, тобто бути стійким і незмінним – чи це стосується дієти, дружби чи Ваших стосунків із Богом – це важко для кожного. Що робить її такою важкою? Що стає на заваді, коли ми прагнемо бути цілісними, послідовними людьми, які доводять щось до кінця?

Прочитайте 1 Івана 2:3-14

1. Скажіть одним реченням, що, на Вашу думку, найбільше тривожить Івана в цьому уривку? Як це стосується попереднього уривка?
2. Які ознаки відповідно до віршів 3-5 вказують на те, що ми знаємо Бога?
3. Чому особисте пізнання та особисте визнання Божого характеру є необхідним для пізнання Його? Чому так важливо це розуміти? Які є наслідки, якщо ми не розуміємо цього?
4. Що, на Вашу думку, має на увазі Іван, коли говорить, що у людині, яка підкоряється Богові, «удосконалилась» Божа любов? На чому він намагається наголосити і чому так важливо, щоб Божа любов «удосконалилась» у нас?

5. Про яку заповідь Іван пише в 7-ому вірші? Як вона може бути одночасно новою і давньою? Що дає цій заповіді відчуття новизни з моменту приходу Христа?

6. Як би Ви окреслили «любов» і «ненависть»? Чи можете Ви подумати про когось у своєму житті, хто має особливу здатність любити? Якими конкретними шляхами, за Вашими спостереженнями, цей дар проявляється?

7. Чому любов до наших братів мала б служити перевіркою того, чи ми живемо у світлі?

8. Як підбадьорюють нас вірші 12-1 Чому ці слова особливо важливо почути після того, що Іван сказав раніше? Що відмінності, які він проводить між різними групами, говорять нам про те, як ми повинні дбати про інших?

Помоліться

- Щоб якість турботи і любові, яких Іван очікував від життя християн, пронизувала життя і стосунки Вашої групи.
- Щоб усі зростали в особистому *пізнанні* Бога й особистому *визнанні* Бога в усіх сферах їхнього життя.

1 Івана

Протилежні сили в боротьбі

Заняття 3 | 1 Івана 2:15–2:27

Подумайте про людей, які найбільше вплинули на Вас. Як вони сформували Вас? Чому вони були настільки впливовими?

Прочитайте 1 Івана 2:15 – 2:27

- 1. Як обговорення Іваном світу й антихристів узгоджується з тим, про що він говорив до цього моменту? Як ці теми пов'язані між собою?**
- 2. Згідно з цими віршами, що, на Вашу думку, Іван має на увазі під словом «світ»? Як Ви думаєте, що іноді помилково розуміють під цим словом?**
- 3. Що означає «не любіть світу»? Як Бог любить і не любить світ? Як цей принцип «бути в світі, але не від світу» проявляється в житті Ісуса? Якими будуть наслідки, якщо ми не матимемо правильного розуміння цього принципу?**
- 4. Що робить світ таким привабливим і спокусливим для нас? Які мотиви Іван подає нам, щоб утримуватися від любові до світу невідповідним способом? Як ми можемо зберігати ці мотиви у своєму серці та розумі?**
- 5. Згідно з віршами 18-2 що характеризує Антихриста й антихристів? Яка їхня лиха діяльність є основною?**

- 6. Яку єресь поширюють ці антихристи? Чому поширення єресей (і цієї зокрема) вважається таким диявольським? Чому Іван настільки переймається єресями? Чому ми так мало переймаємося ними? Який вплив вони мають на життя людей?**

- 7. Що 19-ий вірш говорить нам про тих, хто сповідував віру в Христа, але потім відкинув Його? Що це говорить нам про їхнє спасіння: чи були вони колись спасенні, а потім втратили своє спасіння? Чи вони взагалі ніколи не були спасенні? Як це може вплинути на те, як ми живемо?**

- 8. Які два ресурси можуть не дозволити нам відійти від віри? До чого належить кожен із ресурсів і як ми підтримуємо їх у нашому житті?**

- 9. Цей уривок нагадає нам про те, що християнське життя є боротьбою від початку до кінця. У ньому завжди буде протидія. Як розуміння цієї істини змінює наше життя? Чому важливо це знати? Які інші біблійні істини можуть підбадьорити нас у постійному конфлікті, який є невід'ємною частиною християнського життя?**

1 Івана

Наша християнська ідентичність

Заняття 4 | 1 Івана 2:28–3:10

З яких різних джерел ми черпаємо наше почуття ідентичності та цінності? Які є сильні та слабкі сторони кожного джерела?

Прочитайте 1 Івана 2:28–3:10

- 1. Які істини про друге пришестя Христа можуть спонукати нас до чистого благочестивого життя? Як вони можуть нас мотивувати?**
- 2. Чи можете Ви сказати, що загалом думаєте про друге пришестя як мотивацію для життя? Якщо ні, то чому? Чому нам шкодить згадування про повернення Христа вряди-годи? Які кроки Ви можете зробити, щоб думати про нього частіше і жити у світлі цієї думки?**
- 3. Чому Іван має таке відчуття захвату, здивування і страху, коли говорить нам, що ми є прийнятими Божими дітьми? Чи Ви поділяєте його захват?**
- 4. За словами Д. І. Паркера, найповнішою відповіддю на запитання «Хто такий християнин?» є: «Це той, у кого Бог є Батьком». Про що йдеться при такому розумінні Божого ставлення до нас? Якими є позитивні наслідки, коли ми це розуміємо? Чому нам так важко жити у світлі цієї істини?**

5. **Ми є Божими дітьми, тому що живемо праведним життям, чи ми живемо праведним життям, тому що є дітьми Божими?**

6. **Іван говорить нам у дуже чорно-білих барвах, що ми є або дітьми Божими, які живуть праведно, або ж дітьми сатани, які живуть гріховно. Враховуючи Іванові слова, що той, хто стверджує, що не має гріха, обманює себе, як ми повинні розуміти його слова у 9-ому вірші: «Кожен, хто родився від Бога, не чинить гріха»?**

7. **Що Іван каже нам про природу гріха і яке це дає розуміння щодо Вашого гріха? Як стосунки з Христом змінюють ставлення до гріха?**

8. **Як та людина, що народилася від Бога, чи можете Ви простежити родинні риси послуху і любові, які розвиваються у Вашому житті? Які речі або обставини Бог використовував, щоб породити ці зміни?**

1 Івана

Покликані любити

Заняття 5 | 1 Івана 3:11–4:6

Яке визначення любові пропонує наша культура і як це показано в піснях і фільмах? Яким чином це наше культурне розуміння впливає на наші стосунки, дружні відносини, громади, церкви і суспільство?

Прочитайте 1 Івана 3:11 – 4:6

1. Як би Ви підсумували цей уривок, особливо вірші 3:11-24? Який зв'язок цих віршів із тим, про що Іван писав раніше?
2. Закликаючи нас до життя в любові, Іван спочатку подає приклад ненависті, який допомагає нам зрозуміти, що таке любов, і закликає нас до самоаналізу. Що сказано у цьому уривку про ненависть? Яка його мета, ідея та спонукання? Як це проявляється відкрито і непомітно? Яке свідчення про людину дає присутність ненависті та відсутність любові?
3. Яке визначення любові Ви дали б на основі слів Івана у 16-18-ому віршах? Чому смерть Христа на хресті є найвищим проявом любові? Як цей приклад може допомогти Вам любити людей, яких важко любити?
4. К. С. Льюїс писав: «Легко бути сповненим ентузіазму любити Людство з великої «Л», замість любити окремих людей, особливо нецікавих, дратівливих, розпусних чи непривабливих у чомусь іще. Любити всіх загалом може бути виправданням, щоб не любити нікого конкретно». З якими перешкодами ми часто стикаємося, коли прагнемо любити інших? Що втримує нас від практичної любові до інших? Які істини можуть допомогти нам протистояти цим перешкодам?

5. Подумайте про трьох людей, яких Вам важко любити. Які кроки Ви можете зробити, щоб любити їх більше?

6. Що зі сказаного Іваном до цього моменту спонукало його до обговорення проблем нашого серця (вірші 19-21)?

7. Яка роль совісті? Чому так важливо мати чисту і мирну совість? Як Іван радить нам давати собі раду з совістю, яка засуджує? Які істини ми повинні згадувати і як вони можуть допомогти нам звільнитися від совісті, яка засуджує?

8. Прочитайте 23-й вірш. Чому цей вірш є таким чудовим підсумком християнського покликання?

9. У 4:1-6 Іван ще раз торкається теми лжевчителів. Чому так важливо перевіряти їх? Що відрізняє лжевчителів від віруючих? Яким чином слова Івана є корисними в культурному кліматі, де люди схильні вірити, що одні релігійні переконання не є кращими за будь-які інші?

1 Івана

Надія

Заняття 6 | 1 Івана 4:7-21

Які істини, на Вашу думку, християнам найбільше потрібно зрозуміти, щоб вести живе і здорове християнське життя? Чому?

Прочитайте 1 Івана 4:7-21

1. Багато людей дивиться на свої зовнішні обставини, щоб визначити, чи Бог їх любить. У чому тут проблема? Як, за словами Івана, ми насправді можемо дізнатися, що Бог нас любить?
2. Чому Божі дари Його Сина та Духа є такими переконливими доказами Його любові? Яку роль вони виконують у нашому житті?
3. Як впевненість у Божій любові впливає на наше сприйняття обставин у нашому житті, що змінюються (іноді в добрий бік, а іноді – у поганий).
4. У 16-ому вірші Іван робить висновок: «Ми познали й увірували в ту любов, що Бог її має до нас». Як Ви розумієте ці слова? Що означає покладатися на щось? Як пізнання і покладання на Божу любов проявляються у повсякденному житті?

5. Коли Іван каже, що немає жодного страху в любові, про який вид страху він говорить? Страх чого? Чому не можна боятися і покладатися на Божу любов одночасно?

6. Якщо досконала любов проганяє страх, тоді чому ми так часто живемо з почуттям провини і страху? Що з цим робити?

7. Що, за словами Івана, буде неминучим наслідком пізнання Божої любові в нашому житті?

8. Як Ви реагуєте на привілей і відповідальність робити невидимого Бога видимим через життя у любові? Над якими стосунками Вам варто попрацювати, щоб демонструвати таку любов?

1 Івана

Впевненість у тому, що ми належимо Богові

Заняття 7 | 1 Івана 5:1–21

Прочитайте 1 Івана 5:1 – 21

1. Що означає «народитися від Бога?» Яку «перевірку» Іван подає нам у перших двох віршах, щоб визначити, чи ми народилися від Бога? Яким чином наслідки нового народження нерозривно пов'язані один з одним?
2. Іван говорить нам, що Божі закони не є обтяжливими. Що він має на увазі під цими словами? Чи вважаєте Ви, що це справджується у Вашому житті?
3. На попередньому занятті ми зрозуміли, що, коли Іван говорить про «світ», то має на увазі людство, яке повстає проти Бога та Його шляхів. Зважаючи на це, що має на думці Іван, коли говорить, що ми повинні перемагати світ? Яким би мало бути життя того, хто «перемагає світ»?
4. У 6-12-ому віршах «вода» стосується хрещення Ісуса, а «кров» – Його смерті. Що Іван намагається цим сказати і як він це робить?
5. 13-ий вірш є підсумком Іванового послання. Коли Ви поглянете на послання в цілому, що саме переконує нас у тому, що ми маємо вічне життя?

- 6. Впевненість у тому, що Бог Вас прийняв, дає Вам впевненість у молитві. Як, за словами Івана, ми можемо бути впевнені в тому, що наші молитви будуть почуті? Які умови він наводить, і як ми можемо розвивати здатність виконувати ці умови?**

- 7. 16-17-ий вірші описують вид молитви, яку ми можемо з упевненістю промовляти до Бога. У світлі цього уривка і всього послання, за що і за кого ми повинні молитися? У світлі того, чого ми навчилися з цього послання, який гріх може призвести до смерті?**

- 8. У 18-20-ому віршах Іван завершує своє послання шквалом підбадьорливих істин та обіцянок. Які це істини й обіцянки? Які з них найбільше підбадьорюють Вас? Чому?**

- 9. В останньому вірші Іван пише: «Дітоньки, – бережіться від ідолів». Що таке ідол? Як можна виявити своїх головних ідолів? У чому полягає особлива влучність цього завершального підбадьорення у світлі ключового послання Івана в цьому листі?**

- 10. Що найважливіше з того, що найбільше запам'яталося Вам із вивчення цього послання?**